

Fejér Gyula rajza

JÉZUS BÖJTJE ÉS KÍSÉRTÉSEI (Mt. 4,1-11)

(Mk. 1,12-13; Lk. 4,1-13)

1. Akkor elvitte Jézust a Lélek a pusztába, hogy megkísértse az ördög.
2. Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett.
3. Ekkor odament hozzá a kísértő, és ezt mondta: «Ha Isten fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek változzanak kenyérré».
4. Ő azonban így válaszolt: «Meg van írva, nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik».
5. Ezután magával vitte őt az ördög a szent városba, a templom párkányára állította, és így szólt hozzá:
6. «Ha Isten fia vagy, vedd le magadat, mert meg van írva: Angyalainak parancsot ad, és azok tenyerükön hordoznak téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben».
7. Jézus ezt mondta neki: «Az is meg van írva: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet!»
8. Majd magával vitte az ördög egy igen magas hegyre, megmutatta neki a világ minden országát és azok dicsőségét, és ezt mondta neki:
9. «Mindezt neked adom, ha leborulva imádsz engem».
10. Ekkor így szólt hozzá Jézus: «Távozz tőlem, Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj».
11. Ekkor elhagyta őt az ördög, és íme, angyalok mentek oda, és szolgáltak neki.

KALENDÁRIUM
MÁRCIUS - BÖJTMÁS HAVA -
TAVASZELŐ - KIKELET HAVA

Március 2. – 195 éve, 1817-ben ezen a napon született Arany János. A magyar költészet egyik legkiválóbb nyelvi virtuóza, *Shakespeare* és több külföldi szerző szakavatott fordítója, *Petőfi* barátja, a *Kisfaludy Társaság* elnöke, élete végén pedig a *Magyar Tudományos Akadémia* főtítkára. Idős szülők legkisebb gyermekeként jött a világra. Ifjúkorában vándorszínésznek állt, de egy különös élmény véget vetett színészi pályafutásának: egy éjszaka, álmában halottnak látta édesanyját, ezért hazaindult, gyalog. Amikor hazaért, megtudta, hogy apja megvakult, és két héttel később anyja kolerában meghalt. Talán ez az emlék az oka annak, hogy balladái gazdag témavilágának egyik legmeghatározóbb eleme a büntudat lett.

Március 8. – Nemzetközi Nőnap. 1857-ben ezen a napon *New Yorkban* mintegy negyvenezer munkásnő sztrájkolt egyenlő bérért, munkaidő-csökkentésért, jobb munkafeltételekért. A nők jogai és a nemzetközi béke napját 1977-ben tette hivatalos ünneppé az ENSZ. Az eredetileg harcos, a nők egyenjogúságával – munkavállalásával – kapcsolatos demonstratív nap mára az élet minden területén helytálló nő köszöntésévé szelídült. A nőnap létrehozói szerint az egyszerű, de mégis történelmet alakító nők napja, ami szerintük azt a küzdelmet eleveníti fel, melyet a nők évszázadokon át vívtak azért, hogy a társadalomban egyenlő jogokkal és lehetőségekkel élhessenek.

Március 10. – 120 évvel ezelőtt, 1892. március 10-én született Arthur Honegger francia zeneszerző. Sokszínű (dzsesszes, neoklasszikus és modern elemeket is tartalmazó) zenei stílusára a régebbi mesterek (*Bach, Beethoven, Wagner*), valamint kortársai (*Debussy, Prokofjev, Schönberg, Sztravinszkij*) is hatással voltak. Művei közül – a teljesség igénye nélkül – érdemes kiemelni két oratóriumát: *Dávid király, Johanna a máglyán*, de gyakran hangzik el hangversenyeken zenekari műve, a *Pacific 231*, (a kompozíció a címben szereplő vonat mozgását festi érzékletes zenei eszközökkel) és öt szimfóniája.

Március 15. – Nemzeti ünnep. Az 1848-as forradalom kitörésének napja, a „márciusi ifjak” által megfogalmazott követelések (*12 pont*) a szabadságért, egyenlőségért, az új, demokratikus társadalmi rendért (köztársaságért) folytatott történelmi események kiindulópontja. Példaértékű az az összefogás is, amely e célokért a *Magyarország* területén élő különböző népcsoportok között és *Európa* forradalmi hullámában részes nemzeti támogatásával kialakult.

Március 15. – Longinus, római százados napja. *Longinus* volt az a római százados, aki a keresztfán kiszenvedett *Jézus* oldalát lándzsájával megnyitotta, majd megtért, felismerve, hogy valóban *Jézus* az *Isten* fia. *Longinus* – legendája szerint – azért lett hívő, mert betegségtől, vagy öregségtől már elhomályosodott szemére *Krisztusnak* a lándzsán végigfolyó vére rácsöppent, és rögtön meggyógyult. Megtérése után leszerelt és *Kappadokia Caesarea* nevű városában huszonnyolc éven át aszketikus, szerzetesi életet élt, szavával és példájával sokakat megtérített. *Longinushoz* köthető az a vallásos hagyomány, amely aztán az ezoterikus kombinációkban élt tovább: ez a *Szent Lándzsa*. A legenda szerint bárki birtokolja is a lándzsát, annak kezébe kerül a világ végétének jó vagy rossz sorsa.

Március 16. – 555 éve fejezték le Hunyadi Lászlót. 1457-ben a budai *Szent György* téren ezen a napon fejezték le *Hunyadi Lászlót*, *Hunyadi János* legidősebb fiát, *Mátyás* király bátyját. *Hunyadi János* a nádorfehérvári győzelem után meghalt, utána természetesen legidősebb fia, *László* került a *Hunyadi*-család és a párt élére. *V. László* király eleinte rokonszenvezett a nép körében is közkedvelt, és elsősorban a köznemesség támogatását élvező druszájával, ám amikor az nem mondott le hatalmáról, ellene és a vetélytárs *Cillei*- párt felé fordult. A *Cilleiek Hunyadi*-ellenes szervezkedését ugyan leplezték, *Cillei Ulrikot* pedig meggyilkolták, ám hiába halt meg a cselszövő, a rút viszály tovább dült. *V. László* előbb büntetlenséget ígért *Lászlónak*, később azonban, a *Cillei*-gyilkosságban való részvétel miatt halálra ítélte. A legenda szerint a hóhér háromszor sújtott le az áldozatra, aki még ezután is élt. A törvény szerint ilyen esetben a királynak kegyelmet kellett volna adnia, ám ez elmaradt, és a bakó negyedszerre már nem hibázott. *Hunyadi László* tragikus sorsa *Erkel*- operának, *Benczúr*- és *Madarász* képeknek volt az ihletője. A téma iránt érdeklődőknek szeretettel ajánljuk a <http://www.lelkeszi.hu/linkek.html> weboldalon megtalálható „*Ahol ketten hárman*” -című rádióműsor-sorozat 2009/20-as adását.

Március 17. – Arimathiai József emléknapja. *Arimathiai József* zsidó elöljáró volt, egyben *Jézus* titkos tanítványa, aki *Nikodémussal* együtt az *Úr* tisztas temetéséről gondoskodott. (János 19,38). *Nikodémus* apokrif evangéliuma szerint ő volt az, aki a *Megváltó* kicsorduló vérért kehelybe gyűjtötte, és ezzel a *Grál*-misztérium hőse lett. Ám ennél a legendás tethnél sokkal figyelemreméltóbb az a bátorság, amellyel elkérte *Pilátustól* a keresztre feszített *Jézus* testét, hogy a saját sírboltjában helyezhesse el, ezzel pedig nyíltan felvállalta a *Jézus* iránti lojalitását. Mindeközben a tanítványok rettegve húzták meg magukat *Jeruzsálem* egyik padlásszobájában.

(Folytatás a 15. oldalon.)

Tartalom

KALENDÁRIUM – Március	2.
BIBLIAI GONDOLATOK A böjtök a zsidóságban (<i>Naftali Kraus</i>)	4.
PUBLICISZTIKA Eszter böjtje (<i>Iványi Gábor</i>)	5.
HÍRMOZAIK A KÖZELMÚLT ESEMÉNYEIBŐL Kiharcolt egyházi státuszunk (<i>Iványi Gábor</i>)	6.
Száz év magány	8.
Kiböjtöljük!	8.
Az Auschwitz-i Album – Kiállítás Kisvárdán (<i>Iklódy László</i>)	9.
EGYHÁZTÖRTÉNET Judaizáló keresztények a korai egyházban (<i>Vattamány Gyula</i>)	14.
KÖLYÖKSAROK Tudod-e, honnan ered a böjtölés? (<i>Bereczky Géza</i>)	16.
OLVASNI JÓ! Móra Ferenc: A család	17.
Arthur von Bergen önéletrajza (<i>Iványi Tiborné ford.</i>)	18.
ÜNNEPEINK Purim, a sorsvetés ünnepe (<i>gigi</i>)	20.
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI Az örök igazságok keresője – II. (<i>Szabó Ildikó interjúja dr.Vankó Zsuzsannával</i>)	22.
ISTENTISZTELETI REND – Március	23.
EGYPERCES ÁHITAT MINDENNAPRA (<i>ig</i>)	24.
Ami egy beszámolóból kimaradt (<i>Jónás Miklós</i>)	27.
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN Mennyek királya, üdvözlégy! (<i>Göncz Zoltán</i>)	28.
ÉVFORDULÓK – A biztonság és a béke nagykövete (<i>Schlesinger Hanna</i>)	29.
– „...a tisztá igazság és a humanizmus barátai” (<i>I. M.</i>)	30.
FILLÉRES FŐZÉSI PRAKTIKÁK Böjti ételek (<i>B. A.</i>)	33.
TÁMOGATÁS A segítség öröme	34.
Aktuális hírek	35.
Álláshirdetés a MET intézményeibe	36.

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * H-1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax. (06-1) 5770515/577-0514 * e-mail: metegyhaz@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.: 11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Gyarmati-Szabó Éva * Felelős kiadó: Iványi Gábor * Éves előfizetési díj: 960 Ft * Egyes példányszám ára 80 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkeszi hivatalban.

**BIBLIAI
GONDOLATOK**

A böjtök a zsidóságban

avagy az önsanyargatás pszichológiája

„Hát ilyen a böjt, amit én kedvelek...?”

(Jesája 58, 5)

A zsidó vallás hat hivatalos böjtöt ismer, ezekből csak egyetlenegy szerepel a Tórában, mint parancsolat, de az többször is (3Mózes 16,29 valamint uo. 23,27 és 32). Ez az *Engesztelő Nap* (Jom Kippur vagy magyarul Jankiper), amelynek kimondottan önsanyargató jellegét maga a Tóra írja elő. Bár a böjt, mint olyan, nincs a Tórában említve, de Bölcsseink a Szóbeli Tanban öt önsanyargatást (megtartóztatást) írnak elő erre a napra: az evés-ivás tilalmát, a fürdés, piperészkedés és cipőviselés tilalmait, valamint a házassélet tilalmát.

A többi öt böjtöt a Bölcsék rendelték el történelmi események emlékeként, illetve gyásznapok logikus velejárájaként. A legsúlyosabb az Áv hó kilencedikei böjt (*Tis'á Beáv*), amely szintén 24 órát tart, mint *Jom Kippurkor*, és tilalmi is azonosak. Ezt a böjtöt az első és a második Szentély pusztulásának emlékére rendelték el, amely a hagyomány szerint Áv hó kilencedikén történt: az első Nebukodnecár babilóniai király hadai által, hosszú ostrom után i. e. 586-ban, míg a második Szentély i. sz. 70-ben, ugyanazon a napon esett a Vespasianus vezette római hordák áldozatául.

További két böjt – *Támuz 17. és Tévét 10. napján* (az első nyáron, míg a második télen) – szintén Jeruzsálem ostromával függ össze: a télin kezdődött az ostrom, a nyárin pedig – három héttel a végpusztulás előtt – az ostromlók áttörték a várost védő falakat. Ez a két böjt annyival könnyebb, hogy rövidebb: csak hajnalkor kezdődik és estig tart, és „csak” enni-inni tilos.

További két „könnyű” böjt: *Eszter böjtje*, közvetlenül Purim előtt, ami arra emlékeztet, hogy Eszter királyné, Ahasvéros perzsa király zsidó felesége böjtölt, és vele a birodalom zsidósága, akiket Hámán genocídium terve fenyegetett – amikor Eszter a király elé járult, hogy kivédje Hámán tervét, amely megelőzte volna Hitlert (lásd Eszter könyvét a Bibliában).

Ezt megelőzte *Gedáljá böjtje*, Tisré harmadikán, közvetlenül Ros Hásáná, a zsidó újév után, annak emlékére, hogy pártütő „patrióta” katonatisztek meggyilkolták Gedálját, Áchikám fiát, a babilóniai megszállók által kinevezett vazallus kormánybiztost, a pusztulás után

az országban maradt szegény népesség fölé, és ezzel még az utolsó remény is szertefoszlott (lásd a Bibliában 2Kir 25 és Jeremiás 40. és 41. fejezetek). Ezek a böjtök is hajnalban kezdődnek, de elbírálásuk enyhébb, mint az előzőké.

Mi az említett böjtök jelentősége, célja, szellemisége?

Nyilvánvaló, hogy a böjt, vagyis a nemevés-nemivás nem öncélú és önmagában mit sem ér, ha nem kíséri bűnbánás és elszántság a rossz, nemkívánatos viselkedés kijavítására. Az első és egyetlen tórai böjt – *a jom kippuri* – is ezt a célt szolgálja. Innen az engesztelés, amit a böjt és az önsanyargatás vált ki.

Egy sor további bibliai precedens is ezt példázza: Sámuel próféta népgyűlése Micpában, ahol böjtölt a nép, és azt mondták: Vétkeztünk. (1Sámuel 7,6); Ezra, az Írástudó népgyűlése Tisré hó 24-én, ahol bevallották vétkeiket és böjtöltek (Nechemia 9,1); Ninivében is böjtölt az egész nép és a király, és megtérték, hogy elhárítsák a próféta által beharangozott vést (Jóna 3,5–10).

Ezenkívül szoktak böjtölni a gyász – egyéni vagy közösségi – kifejezésére és/vagy fenyegető veszélyek elhárítására; mint amikor Saul király csontjait eltemették (1Sámuel 31,13 és 2Sámuel 1,12). Amikor Dávid és Bát-Sevá gyermeke halálos beteg volt, Dávid böjtölt és a földön feküdt (2Sámuel 12,16), abban a reményben, hogy az Isten megkönyörül, és a gyerek élni fog. Háború esetén böjtöltek a győzelem reményében, mint Saul harcában a filiszteusok ellen (1Sámuel 14,24), vagy a sáskadulás okozta éhínség miatt (Jóel 2,15). Ezra böjtölt és gyászolt, amikor tudomást szerzett a nagyszabású vegyes házasságokról (Ezra 9,2–5). Dániel is böjtölt és imádkozott a megváltás siettetéséért (Dániel 9,3).

Mindezen történelmi böjtök esetében a cél a magába szállás, a megtérés volt, vagyis az isteni segítség kikönyörgése. Mindez – annak ellenére, hogy háborúban a böjtölés csökkentheti a had erejét és ütőképességét, ahogy Jonatán királyfi érvelt apja ellenében, amikor – nem tudván apja esküvel erősített tilalmáról – mézet kóstolt a harctéren. (1Sámuel 14. fejezet).

(Folytatás a 33. oldalon.)

Eszter böjtje

„...ne egyetek és ne igyatok ..., én is és leányaim így böjtölünk és ekképen megyek be a királyhoz, ... ha azután elveszek, hát elveszek.” (Eszter 4,16/b)

A Szentírás öt ünnepi tekercsének egyike Eszter könyve, a március elején megült Purim kötelező olvasmánya. Ez az egyetlen bibliai irat, amelyben nem fordul elő Isten neve. Az egész novella mégis a népet oltalmazó Örökkévaló Isten szeretetéről és hatalmáról tanít.

Történetünk idején a babiloni fogság hetven évének a vége felé járunk. Lehet, hogy le is telt már. Egyesek kezdik szülőföldnek tekinteni a százhuszonhét tartományból álló világhatalmat, és nehezen szánják rá magukat a hazaköltözésre. A nehezen azonosítható bibliai király, Ahasvérus, aki egy hónapokon át tartó tivornya keretében dicsekedni akarván felesége, Vásti szépségével, magához rendeli. Az asszony azonban fellázadt ellene, s így kegyvesztetté lesz. A király új feleség után néz. A választás a szépséges Hadassára (ez Eszter héber neve) esik. Eszter árva lány, Márdokeus (más források szerint Mordecháj), a nagybátyja neveli, aki arra kéri unokahúgát, hogy titkolja származását. Titkon mégis figyelemmel kíséri Eszter sorsának alakulását, s eközben lesz fültanúja két testőr Ahasvérus elleni összeesküvésének. Márdokeus jelenti a veszélyt, az ügyet kivizsgálják, a bejelentést valósnak találják, s az összeesküvőket kivégzik. Ugyanekkor új főminisztere lesz a birodalomnak, a végtelenül hiú, akarnok Hámán. Kinevezése után mindenkinek hajbókolnia kell előtte. Az egyetlen kivétel a zsidó Márdokeus, akinek nem hajlik a dereka. Nagy kérdés, hogy szabad-e ilyen kritikusan merev pózt felvennie olyan valakinek, aki szegény és üldözött népet is képviseli? Szabad-e így viselkednie, vagy a „bölc” magatartás az, ha meghunyászkodik és a zsarnok mindenféle feltételét vita nélkül elfogadja. Mert nemcsak róla van szó, hanem egész közösségéről is. A sértett Hámán eléri az akaratgyenge királynál, hogy legfőbb hatósági felhatalmazást kapjon a zsidók likvidálására. (Külön figyelmet érdemel az az érvelése, hogy mennyi költségvetési bevételt vagy megtakarítást jelentene ennek a vallási kisebbségnek a felszámolása.)

Márdokeus ekkor újra megkeresi Esztert, feltárja előtte népe tragédiáját és közbenjárásra kéri. A királynő tisztában van vele, hogy életét kockáztatja, ha hívás nélkül megjelenik Ahasvérus színe előtt. Ugyanakkor tudja azt is, hogy mit sem ér a hatalom, ha veszni hagyjuk azokat, akik képtelenek önmagukat megvédeni, és akik éppen ezért, és persze másért is, a mieink. Ekkor kéri Márdokeust és népet Eszter, hogy böjtöljenek érte, s ő maga is ezzel az eszközzel él, így készül halálra szánt módon arra, hogy kieszközölje, ha lehet, népe megtartását.

Különös módon bonyolódnak az események. A király tudomást szerez Márdokeus hajdani szolgálatáról, és ezért éppen Hámán javaslatára (aki azt hiszi, hogy a talányos kérdés: milyen megtisztelés jár annak, akit a király külön kegyben akar részesíteni – az ő személyéről szól) királyi ruhába öltözteteti, megkoronáztatja Márdokeust. A főminiszternek az a „megtiszteltetés” jut osztályrészül, hogy ő vezetheti kötőféken a lovat, melyen a kitüntetett zsidó ül, aki előtt a nép hajlong, akit mindenki éljenez. Pedig Hámán már az akasztófát is megácsoltatta ellenfele számára. . .

Ahasvérus fogadja Esztert, és végül – ha kicsit későn is – átlátja a gyilkos terv aljasságát. Hámán a vetélytársa számára ácsolt akasztófára jut, helyét Márdokeus foglalja el. A király nem vonhatja vissza rendeletét, de új törvényt készít arról, hogy a zsidók a birodalom összes tartományában megvédhetik magukat.

Minek köszönhető a kedvező fordulat? Annak, hogy Eszter lett a királynő? Vagy az a szíveség, amit Márdokeus tett a királynak, s így mindketten szolgálhatták népük megmenekülését? Netalán az általános böjt? Bizonyára ezek az emberi és kegyességi dolgok is közrejátszhattak, de a történet és a megtartatás Isten csodája volt. Ebben bízhatunk mi is, még ha azt, ami rajtunk múlik, mi is teljes odaadással vállalni akarjuk.

Iványi Gábor

HÍRMOZAIK
A KÖZELMÚLT ESEMÉNYEIBŐL

Kiharcolt egyházi státuszunkat tőlünk csak törvénytelenül lehet elvenni

Közlemény – Iványi Gábor elnök lelkipásztor nevében, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Országos Közgyűlése egyhangú megbízásából

„...ez a ti órátok, és a sötétségnek hatalma.”

(Lukács evangéliuma 22,53)

A Magyar Parlament február 13-ról 14-re virradó éjjel a hajnali órákig tartó vitában, az Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság előterjesztésére szavazásra készítette elő a 2011. évi CCVI., a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvény módosítását. Ennek során 17 újabb, eddig 2011 nyara óta várokozott egyházat, vallási felekezetet ismerne el. A jelentős szociális és oktatási intézményhálózatot is fenntartó *Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség* (MET egyház) nincs az említettek között.

A Parlament szavaz 19 olyan egyházzal is, melyek a fent említett bizottság kereszténydemokrata elnökének, Lukács Tamásnak hivatalos kérésére írásban minden dokumentumot benyújtottak, és egyházi státuszuk fenntartásáról nyilatkoztak. Ők, noha mindenben megfelelnek, még az Alkotmánybíróság előtt vitatott törvény feltételeinek is, egy évig nem is kezdeményezhetik státuszuk rendezését. A MET ebben a körben van nevesítve.

A bizottsági vita során Lukács Tamás elnök kijelentette, hogy nem elég a törvényi megfelelés, a Parlament az egyházi státuszt kegyként adományozhatja annak, akinek akarja. A MET egyház nevében megdöbbenésemnek adok hangot és tiltakozom e törvénytíprás ellen. A bizottsági vita és a plenáris ülésen elhangzott zárszava során Lukács Tamás hamisan állította, hogy úgy nyilatkoztam volna egyházam nevében, miszerint nem kérünk egyházi státuszt. Ilyen nyilatkozatot nem tettem, Lukács Tamás kiforgatja szavaimat, tiltakozom a hazugság ellen.

A MET egyházat, sokkal a rendszerváltás előtt, éveken át tartó üldözés, meghurcolás, kilakoltatás és templomrombolás elszenvedése után, az 1895. évi 43. tv. alapján nyilvánította elismert vallásfelekezetté a Magyar Állam. Az egyháznak ezt a státuszát az 1990. évi IV. tv. megszületése után a Magyar Állam változatlanul fenntartotta és megerősítette, s a bíróság külön kérés nélkül bejegyezte. A MET egyház azóta is folyamatosan működik. Főiskolai, közoktatási és szociális intézményhálózatában több ezer személyről gondoskodik, és mint-

egy 800 munkahelyet tart fenn. Hamis és törvénytelen döntésével a jelenlegi kormány és parlamenti többség elsősorban az ő sorsukat veszélyezteti.

Lukács Tamás nem titkolta, hogy a MET-tel való nemtelen leszámolás fő indítéka politikai jellegű. A MET egyház nevében tiltakozom a Magyar Kormány és parlamenti többség vallás- és egyházüldöző politikája ellen. Kijelentem, hogy a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség 30-40 évvel ezelőtt – meghurcoltatások ellenére – kiharcolt egyházi státuszához ragaszkodunk. Azt tőlünk csak törvénytelenül és erőszakkal lehet elvenni.

Budapest, 2012. február 14.

a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Országos Közgyűlése egyhangú megbízásából

Iványi Gábor elnök lelkipásztor

Iványi Gábor: Száz év magány

(...) A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET) is szerepel a méltatlan hátránnyal sújtottak listáján. A sajtóban – a diszkrimináció nyilvános igazolására – Lukács Tamás, az érintett parlamenti szakbizottság kereszténydemokrata (Fidesz-KDNP) elnöke most azt hozza fel: azokat az egyházakat kívánták megerősíteni, melyek egy-egy, legalább száz éve külföldön is működő világegyház hazai képviselői. Szögezzük le mindenképp: ellentétes a vallás és az egyházalapítás szabadságával, hogy valamely felekezettől azon az alapon tagadják meg az egyházként való működés jogát, hogy nem tartoznak semmilyen nagy múltú világegyházhoz. De a jogalkotó még ezt a kritériumot is önkényesen alkalmazta. Nem tudom, hogyan tesz eleget a Lukács képviselő által emlegetett feltételnek a Németh Géza református lelkész által alapított, de a magyarországi református egyháztól függetlenül, önálló egyházként, a kilencvenes évek elején bejegyzett, egyetlen egyházközösségből és egy filiáléból álló Erdélyi Gyülekezet. Másfelől Lukács Tamás a MET elleni törvénytípró eljárását azzal indokolja, hogy egyházam mögött nincs 100 éves nemzetközi múlt, sőt, amennyiben metodistáknak nevezzük magunkat, vagy én, Iványi Gábor metodista lelkészként tüntetem föl valahol a nevemet, „névbitorlást” követünk el.

Lukács Tamás korábbi, elutasító javaslatának indoka az volt, hogy nem is tartunk igényt az egyházi státuszra. Írásos és a törvényben megkívánt minden melléklettel felszerelt, határidőn belül megküldött nyilatkozatunkban egyértelműen kijelentettük, hogy ragaszkodunk egyházi jogállásunkhoz. A kereszténydemokrata bizottsági elnök annyira hitt abban, hogy az adatszolgáltatásra felkérő udvariatlan e-mailjére nem fogok válaszolni, hogy egy darabig a vitathatatlan tények ellenére ragaszkodott apokrif meséjéhez. Kénytelen voltam állításait hivatalos közleményben cáfolni. Most újabb

csúsztatással állt elő, hogy megkísérelje elfedni: igyekezetének kizárólag személyemmel és közösségemmel szembeni vallási-politikai elfogultság az oka.

Lukács Tamás azt állítja, hogy „a MET, amely a metodista egyházhoz tartozónak vallja magát, jelen eljárás külön kritériumának - hogy nagy világvallás autentikus hazai képviselője legyen - nem felel meg”.

Kijelentése három ponton sántít: egyrészt nem volt ilyen nyilvános „kritérium” (a törvény sem említ ilyet, s Lukács pártja állításával ellentétben erre utaló alkotmánybírósi határozat sincs), ezt a bizottsági elnök magától vagy tanácsadói segítségével utólag találta ki. Másrészt nincs olyan, hogy a metodista egyház”. A Hír Tv-ben tett, nehezen értelmezhető nyilatkozatában Lukács Tamás lobogtatott egy papírt, mely szerinte „a Metodista Világszövetség igazolása” lett volna arról, hogy „a metodista egyház Magyarországon a metodista egyház”.

Alig hiszem, hogy „a Metodista Világszövetség” ilyen zavaros „igazolást” kiadott volna. Inkább talán Csernák István metodista szuperintendens, a szintén kereszténydemokrata Szászfalvi László egyházügyi államtitkár (korábban református lelkész) kérésére készített irrományát tarthatta „bizonyíték” gyanánt Lukács Tamás a szigorú ujjai között, amit a KDNP február 16-i sajtónyilatkozata „a Magyarországi Metodista Egyház és a világméretű The United Methodist Church (UMC) vezetőinek a bizottsághoz eljuttatott levele”-ként említ.

Külön kérdés (és túl nehéz a lelkem ahhoz, hogy a dologgal komolyan foglalkozzam), miként vette rá az egyházügyi államtitkár a szerencsétlen magyar szuperintendenst, hogy kiadja ezt a nyilatkozatot. Vagy a UMC-t (ha egyáltalán megtörtént), hogy a magyar országgyűlés és kormány egyházüldöző politikájához ilyen muníciót szállítson. Annak érdekében, hogy a Fidesz-KDNP külön kegyéből eleve átvett 14 egyház mellé egyszerű kegyéből most a magyar metodisták is odakerülhessenek? Micsoda rövidlátás!

Harmadrészt a MET magát metodistának vallja, de „a metodista egyházhoz tartozónak” soha nem vallotta magát.

Hadd világítsam meg, miért is állítom, hogy Lukács Tamás ismét hadilábon áll az igazsággal. Ami engem illet, azért nevezhetem magam metodistának (egyházam több lelkészéhez és számtalan egyháztagunkhoz hasonlóan), mert a Magyarországi Metodista Egyházban részesítettek a kereszttség szentségében.

Ezt a kétségbevonhatatlan adatot az illetékes helyi metodista anyakönyvnek tartalmaznia kell. Továbbá azért nevezhetem magam metodista lelkésznek, mert az ugyancsak már említett egyházban történt szabályszerű felszentelésem következtében működtem ott segédlelkészként, míg a hetvenes évek közepén, az akkori magyar uralkodó párt akkori kormányának akkori egy-

házügyi államtitkára bujtogatására és a vele való kollaboráció eredményeként egy koncepciós egyházi, majd világi bírósági eljárással – több lelkészársammal együtt – meg nem fosztottak hivatalomtól, s el nem ítélték fel-függesztett börtönbüntetésre. Az akkori állam és egyház közös akaratanak eredményeként kényszerültünk gyülekezeteink helyzetének legalizálása érdekében a MET létrehozására, melyet mintegy nyolc év küzdelmei után a magyar állam törvényesen elismert. Történetünkhöz hasonló szakadás például Németország keleti felében is lejátszódott a múlt században. Ott is maradt a folyamatosan önmagát metodistának nevezhető egyháztest és a szintén változatlan metodista hitvallású és egyházrendet gyakorló Evangéliumi Testvérközösség. A német metodisták azonban józanabbak voltak, és talán kevésbé sebeztek meg egymást, mint mi. Így fordulhatott elő, hogy évek múlva újra egyesültek, s onnantól Evangéliumi Metodista Egyháznak nevezték magukat.

De visszatérve hozzánk. A MET - korábbi üldöztetése alatt - a múlt század hetvenes éveitől, s azóta folyamatosan kapcsolatot tartott a sokszínű „metodista világegyház” különféle részeivel, így elsősorban a XIX. század ötvenes éveiben különvált Észak-Amerikai Szabad Metodista Egyházzal, mely szintén világegyház, hozzánk (is) hasonlóan metodista és ugyancsak nem tagja a UMC-nek.

Ennek a metodista egyháznak a küldöttsége (két püspök és több, világegyházukban vezető szerepet betöltő lelkészi munkatársuk) a rendszerváltás után Magyarországra látogatott, hogy az addig is működő kapcsolatainkat formalizálva (maig érvényben lévő) írásbeli megállapodást kössünk. Ennek egyik hozadékaként tagja a magyarországi Wesley János Lelkészképző Főiskola (szenátusának korábban aktív, most örökös tiszteletbeli elnöke az USA-ban élő Szabad Metodista Dr. Bruce Kline professzor) az Észak-Amerikai Szabad Metodista Egyetemek és Főiskolák Szövetségének (AFMEI). Mivel magam is képviselő voltam a rendszerváltás utáni első szabadon választott parlamentben, a metodista delegációt kérésemre meghívta az akkori országgyűlés Ember jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottságának (fideszes) elnöke. Dr. Gerald Bates püspök előadást tartott a képviselőknek, bemutatta egyházát, sőt kérésükre folyamatosan küldte folyóiratukat, a Light and Life-ot. Az országgyűlés Emberi jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottságának kereszténydemokrata alelnökét Lukács Tamásnak hívták...

Kíváncsian várom, milyen újabb ürügyet eszel ki Lukács Tamás arra, hogy eredményesen küzdhesen a MET törvényes egyházként való működésének megakadályozásáért. Az is érdekelne, hogy a harcos r. katolikus politikus mikor kívánja etikai irányvonalát a Tízparancsolat kilencedik igéjéhez („ne tégy

felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot”) igazítani, vagy mikor ébred rá, hogy az adminisztratív eszközökkel, hatalmi erőszakkal folytatott vallásháborúk ideje lejárt, s Európa „újraevangélizációját” az általa és pártszövetsége által használt méltatlan eszközökkel a XXI. században mégsem illik folytatni? Lukács Tamás egyik tagja volt a további két katolikus és egy református (nyugalmazott püspökhelyettes) – valamenyenien kereszténydemokraták – alkotta bizottságnak, mely a 2011. évi C. tv első változatát elkészítette. Ezt a bizottsági vitákat megjárta, lezárta javaslatot a Fidesz frakcióvezetője, Lázár János minden előzetes egyeztetés nélkül a végszavazás előtti éjszakai órában alapvetően átírta. Az átírt variációt bocsátották szavazásra. Lukács Tamás akkor nem kiáltott fel, nem harcolt oroslánként koncepciójáért (többek között értünk, ugyanis az ő közreműködésével készült tervezet mellékletében még a MET is fel volt sorolva), nem fenyegetőzött avval, hogy tiltakozásul lemond mandátumáról, vagy legalább kilép a Fidesz-KDNP-ből, hanem szó nélkül megszavazta a néhány pillanattal korábban megismert új verziót. Ezt a törvényt, éppen létrejötté okán az Alkotmánybíróság megsemmisítette. A parlamenti kormánypárti kétharmad (köztük Lukács Tamás) – ugyancsak előzetes egyeztetés nélkül – még kegyetlenebb tartalommal, ugyanolyan méltatlan módon ismét megszavazta azt. Meggyőződésem, hogy ezt a hamisságban fogant, igazságtalan végrehajtásra a parlamentet felhatalmazó önkényes törvényt az Alkotmánybíróságnak újból meg kell semmisítenie.

De mi lesz addigra azzal a mintegy háromezer súlyosan hátrányos helyzetű, egyházi fenntartású iskoláinkban oktatott, táplált, ruházott gyermekkel, fiatallal? Mi elé néznek azok a pusztán szegénységük és otthontalanságuk miatt (ugyancsak kétharmaddal elfogadott törvény alapján) 150 ezer forint büntetéssel vagy börtönnel fenyegetett, naponta zaklatott hajléktalanok, akiket egyházam oltalmaz? Mi lesz egyházi fenntartású intézményeinkben utolsó éveiket töltő, békére vágyó időseink százaival, továbbá az őket ellátók mintegy nyolcszáz álláshelyével? Egyáltalán, mi lesz szegény Magyarországból, ha ilyen politikusok ilyen törvényekkel akarják meghatározni hazánk erkölcsi arculatát?

A magyar parlamentnek vissza kell vonnia egyházi törvényét. Ha nem teszi, az Alkotmánybíróságnak kell megsemmisítenie azt. Az egyházakat csak a független bíróság jegyezheti be. Ez a tevékenység immár jól láthatóan nem bízható a parlamenti többség elfogult, méltatlan politikai megfontolására. Követeljük a MET és a többi diszkriminált egyház szerzett jogainak tiszteletben tartását! Szűnjék meg a törvénytelen egyházüldözés és törvénytíprás!

(Részlet a Népszavában 2012. február 20-án megjelent írásból.)

Kibőjtöljük! – www.kibojtoljuk.hu

Egyházi jogainkon esett sérelem, vagy a szólásszabadság megsértése miatt egy-egy napot éhségstrájkoló mozgalomát jelöli (és szervezi) a címben szereplő honlap. Ha megnézzük, láthatjuk, hogy a színessel töltött táblázatok április végéig „kizöldültek” – azaz addig már minden napra jelentkezett valaki. A felületen a nyilvánosságot (nevüket és foglalkozásukat) vállalók egyike munkatársunk, barátunk: Szűcs László operátor, informatikus.

– *Miért vállalkoztál a tiltakozó böjtre?*

– Iványi Gáborért, és ami mögötte van. Annyi jót tett, amit nem lehet elfelejteni. És azért is, hogy ha ellehetetlenülünk, mint egyház, akkor intézmények (pl. iskolák, idősotthonok) és emberek ezrei, köztük gyermekek sorsa válik bizonytalaná. Ezért is kell a békés, de elszánt harcban részt vállalni, abban a lánc-böjtben, amelyben hívők és nem hívők segítenek, nevüket, arcukat, egyetértésüket adva.

– *Hívő vagy?*

– A hit erősít, amennyiben hiszel benne. E nélkül könnyen pesszimistává válhatnánk. Az imádság pedig a legfontosabb kommunikációs kapcsolat.

– *Te beszélgetsz Istennel?*

– Igen. Öt gyermekem van, minden este hálát adunk az aznapért. Egy nap ima nélkül olyan sötét, mint egy kikapcsolt számítógép. Persze, nekem a vallás és a hit között nincs ’egyenlőségjel’. A vallás csak eszköz lehet a hit elmélyítésére. Meg kell találni tehát azt a formát, ami neked megfelel. És ezt ne egy alázatokodó, ál-szent egyház(i törvény) jelölje ki nekünk. Ezért is fontos, hogy a szabad választás ne legyen akadályozva.

– *Mikor kerültél kapcsolatba a MET-tel és segítő hálozatával?*

– Még 1992 nyarán ismertem meg Iványi Gábort, az akkori barátnőm látogatta az istentiszteleteit és engem is meghívott. Gábor beszédét meg kell tapasztalni, lélekhez vezető kulcsa van. Később Békásmegyeren, vagy ahogy mi mondtuk, Békáson, az ifjúsági kör foglalkozásain is részt vettem. Jó társaságra, igazi közösségre lettem. Az akkor kialakuló hajléktalan szállón barátaim egy részével kezdtem el ügyelni, dolgozni. Szabályok nélkül, éjjel-nappal végeztük segítő munkánkat, amelynek hogyanjára Gábor és Solt Ottília tanított meg bennünket. A feleségemmel is itt ismerkedtem meg. Ő a kórházi részen dolgozott. Majd Pécsre kerültünk... Öt év után Gábor visszahívott, húsz éve együtt dolgozunk.

– *Ismered Emily Dickinson mondását? „A remény az a tollas lény, / amely a lélekben lakozik, / szavak nélküli dallamot dúdol, / és sohasem adja alább.”*

– Az idézetet ugyan nem, de a reményt jól ismerem, valóban sohasem adja alább...

gigi

Az Auschwitz Album – kiállítás Kisvárdán

Az „Auschwitz Album” Jákob Lili Albuma (Jakab Lenke Albuma) néven vált ismertté. A fotókat ugyanis, melyeket 1944 májusában két német SS katonára készítette Auschwitz–Birkenauban, a véletlen folytán a holokauszt túlélő Jákob Lili találta meg a felszabadításkor. Ezeket a képeket állították ki a kisvárdai Bessenyei György Gimnázium dísztermében. A 200 fotót tartalmazó albumból válogatott, nagyméretű tablókra helyezett huszonnyolc felvételen arcok, embercsoportok (vagonokban és vagonokon kívül) láthatóak.

A február 9-én, délután tartott megnyitón a KALANIT Magyar–Izraeli Baráti Társaság kisvárdai szervezetének tagja, Soltész László köszöntötte a megjelenteket, akik teljesen megtöltötték a dísztermet.

Külön köszöntötte a kiállítás létrehozásában közreműködőket, így egyházunkat is és a két kisvárdai holokauszt-túlélőt: Molnár Lászlót, aki személyesen is részt vett a megnyitón, és Fekete Mihályné Erzsike nénit, akinek ezt egészségi állapota nem tette lehetővé.

Leleszi Tibornak, a város polgármesterének megnyitóját követően Pécsi Tibor, a Holokauszt Emlékközpont oktatási programjainak vezetője adott tájékoztatást programjaikról s mondott ismertetőt a kiállításról. A gimnázium aulájában emléktábla hívja fel a figyelmet a holokauszt tanár-áldozataira, Práger Jenő, Schük Sándor és Hollós István mártírtanárokra. A beszédek követően a Weiner Leó Alapfokú Zene- és Művészeti Iskola tanári kórusa Naomi Shemer: Jeruzsálem énekével emelte a különleges alkalom színvonalát.

Megtiszteltetés volt egyházunk számára, hogy az évenkénti megemlékezéseinknek köszönhetően szervezőként és résztvevőként is számítottak jelenlétünkre.

Az Auschwitz Album története

A Jákob család a kárpátaljai, 1939 óta Magyarországhoz tartozó Bilkén lakott. A kereskedő család legidősebb gyermeke az 1944-ben 17 éves Lili volt. Április 16-án hajnalban csendőrök és rendőrök törtek a zsidókra: gettókba hajtották őket, a kisebb településen őket pedig gyűjtőtáborba terelték.

A bilkei zsidókat először zsinagógájukba hurcolták, majd vonattal Beregszászra, ahol a téglagyárban és egy birtok gazdasági épületeiben mintegy 11 ezer embert zsúfoltak össze és tartották fogva embertelen körülmények között. Beregszász az első deportálási zónába tartozott: négy transzporttal 10.849 zsidót szállítottak el a városból. A Jákob családot a harmadik vonattal, május 24-én deportálták. A Jákob család transzportja 1944. május 26-án reggel érkezett meg Auschwitz–Birkenaui ún. „zsidórampájára”. Itt az SS-ek különválasztották

a munkaképes embereket az azonnali halálba küldött gyermekektől, betegektől és öregektől. Úgy döntöttek, hogy Jákob Mordecháj három idősebb fia és Lili dolgozhatnak. Lili édesanyját és két öccsét más rokonokkal a munkaképtelenek közé állították. Lilit ezután a fürdőbe vezették és a többiekkel együtt hajukat, szőrzetüket leborotválták, majd nyilvántartási számot tetováltak a karjukra.

A front közeledtével megkezdődött a táborkomplexum kiürítése. 1944 decemberében Lilit előbb sziléziai rabszolgamunkára, majd 1945 tavaszán a Dora-Mittelbau koncentrációs táborba hurcolták, itt szabadították fel 1945. április 9-én a tábort és lakói között a 40 kilósra fogyott fiatal lányt az amerikai csapatok. Ekkor Lili pizsamába burkolt, mintegy 200 fotót tartalmazó albumot talált. Auschwitzban tilos volt fotózni, de a magyar zsidó transzportok érkezése idején az auschwitzi SS Azonosítási Szolgálat két tagja engedélyt kapott a gyilkosságok lefényképezésére a koncentrációs tábor egész területén. Jóllehet az Auschwitz Albumból éppen az elgázosítások, hullaegetések fotói hiányoznak, mégis ez a gyilkosságok legfontosabb képi dokumentuma. Felépülése után Lili 1945 júliusában visszatért Bilkére. Férjhez ment, majd 1948-ban az Egyesült Államokba emigrált. A Lili tulajdonában maradt Auschwitz Album fotóiról 1946-ban a Prágai Zsidó Múzeumban másolatokat készítettek, az egyik sorozat később Budapestre került. Az Auschwitz Album teljes anyagát tulajdonosa 1980-ban a jeruzsálemi Yad Vashem-nek adományozta. Jákob Lili 1999. december 17-én, 73 éves korában hunyt el.

(Iklódy László kisvárdai lelkész és felesége, Angéla)

ÉLETEK – PÉLDÁK

Az Úr szolgálja

Fejezetek Izsák-Bács Jeremiás testvér életéből

Jeremiás testvérünk 1959. augusztus 6-án született Erdélyben. Nagy családban nőtt fel, nyolcan voltak testvérek, öt fiú, és három leány. Ő a negyedik volt a születési sorrendben. 1977 februárjában, 18 évesen keresztelkedett meg, és lett elkötelezett kereszténnyé. Áldott nagymamáján keresztül jutott hitre és megtérésre. Érettségi után a petrozseni Bányamérnöki Főiskolán diplomázott bányamérnöként. 1984-ben nősült meg. Négy gyermekük született, de a harmadikat 8 hónaposan kórházi hiba miatt elveszítették, felesége pedig 1991-ben a negyedik gyermekük szülésében vesztette életét. Özvegyen, egyedül nevelte gyermekeit. Előtte, 1989-ben politikai okok miatt fegyházba került, de Ceausescu bukásával, a politikai foglyokkal együtt 1989 december 22-én kiszabadult. 1997-től él Magyarországon. A teológiai diplomát és a szociális munkás végzettséget már itt szerezte. 2000-2008 között a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnál a hajléktalan ellátás különféle területein dolgozott szociális munkás- és intézményvezetőként. A hajléktalanok közötti missziója eredményeként megalakult a „Kegyelem utcai gyülekezet”, ahol sok lelki sérültet vezetett az Úrhoz, táplálva őket lelkileg is, Isten igéjével. 2007-ben az Úr megajándékozta őt egy kedves, istenfélő feleséggel, Ibolyával. A Budapesten végzett egésznapos fárasztó munka mellett Albertirsa külterületen, saját kezűleg évekig építette házát, az esti és éjszakai órákban, közben két munkahelyen dolgozott, és tanult. 2009-re rátalált sok elszéledt Mennonita testvérre, akikkel összefogva, rendszeres gyülekezeti hitéletet kezdtek folytatni újra Magyarországon, és 2010-ben már 130 fővel hivatalosan be is jegyezték őket Budapesten, *Magyar Keresztény Mennonita Egyház* néven.

Nem tervezett áttelepülés magyar honba

Amikor 1991-1994 között Erdélyben is ezrével szüntek meg munkahelyek, ő is elvesztette állását, és Jugoszláviában vállalt megélhetést családja fenntartására. Az ottani háború következtében ismét munka nélkül maradt, és 1997-ben Budapestre jött gyermekeivel, nagyobb szerencsét és azt remélve, hogy mielőbb visszatérhetnek Erdélybe. Kapott egy néhány hetes vakolási munkát, amelyben 11 éves kislánya is segített. A keresetével és a

három gyermekkel este érkezett a Nyugati Pályaudvarra, hogy visszautazzon Romániába. A reggeli vonatra várva, a három gyermek, és a fáradt özvegy apa elszunnyadását kihasználva, rasszista rendőrökkel összejátszó banda kirabolta őket, így elvesztették minden pénzüket és személyi okmányukat. A három kicsi gyermekkel itt ragadt Budapesten, bolyongva az ismeretlenben, pénz nélkül, étlen és szomjan. Regénybe illő, hogy a mindenható Isten milyen különös módon gondoskodott a hontalan családról: segítő szándékú embereket, és lehetőségeket küldött hozzájuk, újra bebizonyítva, hogy Ő az özvegyek és árvák Istene! Így maradt családjával Magyarországon.

Megpróbáltatások és üldöztetés

Megtérése után, még 1978-ban jött életébe az első próbatétel, amikor hite miatt megtagadta a katonai esküt. Ezért meghurcolták, és családja is ellene fordult. Jézus Krisztusba vetett hite miatt zsidó édesapja, és hitetlen testvérei elutasították, megvetették. Romániában utálandó magyarnak, Jugoszláviában idegen jövevénynek, Magyarországon nemkívánatos románnak minősítették. Az özvegygé válás, majd a stabil állás elvesztése nagy kihívások elé állították. Az Úrba vetett bizalommal és hittel, a létminimum alatt gürccölve küzdött napról napra, hétről hétre három kiskorú gyermeke ellátása és iskoláztatása érdekében. 2001-ben kérvényezte a magyar állampolgárságot, de a Grespik László vezette hivatal elutasította kérelmét. Így családi pótlékra sem számíthatott. 2011 nyarán Jobbikos bőrfejük megtámadták, amikor Monoron, egyik leánya családját ment meglátogatni feleségével. Rasszista, fajgyűlölő káromkodásokat és szitkokat kiabálva tettelegesen bántalmazták, bal karján is megsúrták, amikor feleségét igyekezett védelmezni a támadóktól. Véltetően ugyanez a szélsőséges, antiszemita, fajgyűlölő szélsőjobboldali körökhöz tartozó csoport fenyegette meg őt és Magyarországon élő két lányát, illetve családjaikat 2011. december 20-a és 2012. január 10-e között, Jeremiás strasbourgi demonstrációja miatti dühében: leányai házához öt alkalommal dobtak be halálos fenyegetést és undok szidalmakat tartalmazó levelet, Jeremiásnak címezve. Ezekben leányait és Romániában élő édesanyját is megfenyegették. Ezekről már csak januárban, a 39

napos strasbourgi tiltakozó böjt után szerzett tudomást, amikor éppen Magyarországra készült hazaindulni feleségével Barcelonából, ahova az ott élő fia és az ottani Mennonita gyülekezet hívta meg karácsony előtt. Nyilvánvaló, a támadások azért érték Jeremiást és családját, mert a lelkiismereti és vallásszabadságot sárba tipró magyar egyházügyi törvényre Strasbourgban, éhségsztrájkjal igyekezett felhívni az Európai Unió illetékeinek figyelmét, ami nagy sajtóvisszhangot váltott ki. Ez felbőszítette szélsőséges támadóit – őt pedig e váratlan és nyomasztó helyzet döntés elé állította. Imában Isten akaratát kereste, amikor néhány napja (Pál ap. esetéhez hasonlóan) álmában Isten szólt hozzá, és adott útbaigazítást. Ennek megfelelően Jeremiás testvérünk tartósabb ideig nem fog hazajönni Magyarországra.

Köszönet Istennek

Nagyon hálás vagyok Istennek azért az egyszerű, tiszta és őszinte kiállásért, a kemény böjtölés áldozatának

vállalásáért, amivel Jeremiás testvérünk úttörőként kiállt és EU-s és a nemzetközi közvélemény elé a magyar jogállamiság és demokrácia ügyéért! Mindenek fölött pedig hálás vagyok a mindenható Istennek, hogy Ő adott kegyelmet Jeremiás testvérünknek, és mindazoknak az önkéntes támogatóknak, egyházvezetőknek (külön említve itt Iványi Gábor atyai szívét és szeretetét), akik a strasbourgi tiltakozó böjtot és demonstrációt anyagiilag, erkölcsileg és minden egyéb közreműködéssel (pl. írásos anyagok angol, német, francia nyelvre fordításával), a sajtó felé való kapcsolatokkal, cikkek írásával és azok megjelenítésével az írott és elektronikus sajtóban, továbbá imával, és bármely módon támogatták. Hiszem, hogy ezen áldozatoknak is érdemi szerepük volt a december közepétől a magyar kormányzatot egyre sűrűbben érintő, hazai és nemzetközi eseménysorozat feletti mennyei háttér megmozdulásában. Mert minden cselekedetnek megvan a következménye.

Soós Péter

Jácinta – korunk misszionáriusa

A szülők mérnökök és elkötelezett hívő emberek, három lányuk van. Az Agapé Gyülekezet tagjai – mely baptista eredetű karizmatikus pünkösdi közösség –, lányaik is itt találtak lelki otthont. Jácintában már nagyon korán, 14-15 évesen felébredt a missziói felelősség. A félénk, zárkózott lány először csak az évfolyamtársainak tesz bizonyosságot. Amikor érettségi környékén tanácsot kér szüleitől, merre tovább, édesapja magától értetődő természetességgel tanácsolja neki a Wesley János Főiskola szociális munka szakát. Felveszik, de az érettségi utáni évet a missziói kiképzésnek szánja már a F fiatalok Küldetéssel Alapítványnál (ez az amerikai Youth With a Mission magyar tagozata) töltött pár hónap után Indiába kerül. Itt erősödik meg elhivatástudata a misszió, de a szociális munka iránt is. Tudja, visszatér még Indiába. A Wesley Főiskola elvégzése után a gyülekezete, amely imádsággal és anyagiakkal is támogatta, kiküldi egy ottani gyülekezet munkásának. A Kis közösség pásztorának segít. Ha kell, analfabéta szülők gyerekeit írni-olvasni tanítja, ha kell, az ottani gyülekezet tagjaival járja India szegény falvait, vagy egyetemisták között végez tanítványképző munkát.

Faggatom a vidéki falvakban végzett szociális munkájáról. Érzem, mennyire szétválaszthatatlan ez a másiktól, a missziótól. Az ottani gyülekezet néhány tagjával együtt időnként meglátogatnak egy-egy távoli, szegény falut. Evangelizálnak és segítenek bambuszházakat építeni. Maguk köré gyűjtik a gyerekeket, hogy

bibliai igazságokat tanítsanak nekik, és közben utakat építenek. Kísérleteznek azzal, milyen növényeket lehetne termesztetni az adott vidéken. Munka közben sok személyes beszélgetésre, bizonyágtételre nyílik lehetőség. Faggatom, mi a legnagyobb sikerélménye. Boldogan meséli, hogy vannak páran az indiai egyetemisták között, akik munkája nyomán nemcsak megtértek, hanem tanítványok is lettek. Nehézségei? Kulturális különbözőségekből adódnak. Még a helyi pásztorral is akadtak feszültségek, de jó, hogy meg tudják beszélni a különböző kultúrákból adódó félreértéseket. Kérdezem, meddig csinálja? Még pár évig biztosan – kapom a feleletet. Most szabadságon van itthon. Egy fotókiállítással mutatja be munkáját, amely régi alma matere, a Wesley János Főiskola Kline termében is látható. Az egyik képe egy toalettet ábrázol. Az elsőtők, az indiai városi gyülekezet tagjaival készítették, aztán rákaptak a falusiak is. Az igény a lelki és testi higiéniára egyre inkább együtt jelentkezik. – Korunk missziója – gondolom.

-vk-

Gandhi és a böjt

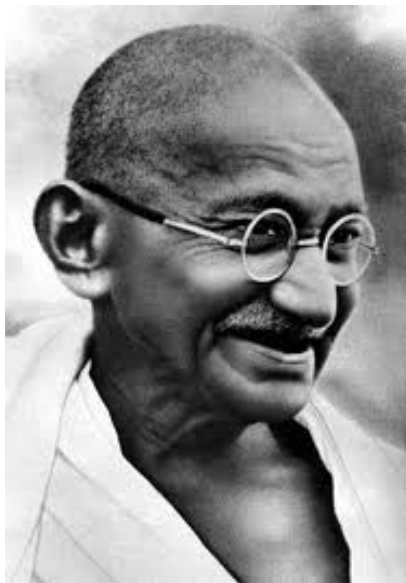
A bibliai *Dániel próféta* három napig böjtölt, hogy megismerje a király álombeli látomását, s ezáltal elnyerje a kegyelmet, hogy megértse az álom jelentését. Az ókori görög filozófiai iskolák elsősorban a szellem megtisztulását várták a böjttől. *Püthagorasz*, akit követői, a püthagoreusok már életében félistenként tiszteltek, 40 napos böjtöt követelt meg a tanítványaitól, mielőtt beavatta őket okkult filozófiai tanításaiba. Azt tartotta, hogy csak az ilyen hosszú böjt képes tanítványai agyát annyira megtisztítani, hogy azok képesek legyenek befogadni az élet titkairól szóló tanításait. *Platón*, *Arisztotelész* és *Szókratész* is böjtöltek egy magasabb szellemi és fizikai teljesítmény elérése érdekében.

Dániel, *Püthagorasz*, *Platón*, *Arisztotelész*, *Szókratész* spirituális böjtöt végeztek, de ismerünk ún. nyilvános böjtöt is, amely időről időre eszköze a tiltakozásnak, háborúk, társadalmi bajok és egyéb igazságtalanságok ellen.

Történelmünk során – különösen az utóbbi száz esztendő folyamán – többen folyamodtak az e fajta böjthöz, vagy más néven „éhségsztrájkhoz”. Közülük az egyik legismertebb történelmi személyiség *Mahátma Gandhi*, *India* politikai és spirituális vezetője, az indiai függetlenségi mozgalom vezéralakja volt, aki a háborúk és viszályok ellen a legnagyobb fegyverként a böjtöt, az imát és az erőszakmentességet alkalmazta. A böjtről azt tartotta, hogy általa megtisztul az ember lelke és gondolata és magasabb tudatállapotba kerül.

Gandhi igazán különleges személyiség volt, aki a leggazdagabbak (kereskedők) kasztjából vált a legszegényebbek, a legkiszolgáltatottabbak szószólójává, képviselőjévé. Pályakezdekor habozott, hogy a jogászi vagy az orvosi pályát válassza-e. Azért döntött mégis a jogászi hivatás mellett, mert úgy gondolta, hogy nem tisztességes foglalkozás az orvosé. A nyugati orvostudománnyal az igazi, természetes orvoslást állítja szembe, az ősi indiai *ájurvédikus* hagyományokon alapuló természetgyógyászatot képviselte és hirdette, miután tanulmányai és tapasztalatai során meggyőződött a természetes életmód értékeiről és hatásosságáról: „*Minden betegségnek ugyanaz az eredete, hogy nem követjük az egészség természeti törvényeit.*” – írja *Egészségre Vezérlő Kalauz* című munkájában.

Az 1800-as évek végén egy indiai cég jogtanácsosaként *Dél-Afrikába* utazott, ahol szembesült az in-

diaiak diszkriminációjával. Leszálították a vonatról, miután nem volt hajlandó átmenni az első osztályról a harmadik osztályra, hiszen az első osztályra volt érvényes jegye. A hindu kisebbség elkötelezett szószólója lett. Ebben az időben alakította ki filozófiai rendszerét, melyre egész pályafutása épült. Elvének lényege az a hit, hogy az igazság ereje győz, így passzív ellenállással kell elérni a kitűzött célokat.

Számára az erőszakmentesség, a hit és a böjt szorosan összekapcsolódtak. A böjtről azt tartotta, hogy általa megtisztul az ember lelke és gondolata és magasabb tudatállapotba kerül, ami pedig a céljaiba vetett hitét erősíti. *Gandhi* élete során több ízben

tartott több hetes éhségsztrájkot, ami eredményes és erőszakmentes politikai cselekvésnek bizonyult. De természetesen a politikai indítékok mellett az önmegtisztulás útjaként is alkalmazta a böjtöt. Mint írta, „*a böjti időszakok részei a lényemnek. Éppoly kevésbé tudok lemondani róluk, mint a látásomról. Ami a látást jelenti a külvilág számára, az a böjt belső világunk számára.*”

Gandhi tanításaiban gyakran felcsengtek *Jézus Krisztus* szavai: „*Szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót haragosaitokkal, azokra, akik átkoznak benneteket, mondjatok áldást, és imádkozzatok üldözőitekért!*”

Gandhi nézete szerint a szeretet és az erőszakmentesség mindent legyőz! Az erőszakmentesség az, amikor azokat szeretjük, akik minket gyűlölnek. Ha csak azokat szeretjük, akik minket is szeretnek, az nem erőszakmentesség. Az élet harcában a gyűlölet legyőzhető szeretettel. A szeretet nagyobb a gyűlöletnél és övé a végső győzelem!

Gandhi életmódjában az „*Istenhez vezető magatartás*”, a személyes példaadás, az önmegtartóztatás, és a teljes megtisztulás keresése felé fordult. Mély meggyőződése volt, hogy mindenkinek egyszerű életet kellene vezetnie.

Az egyszerűség képviselőjeként lemondott a nyugati ruhák viseléséről is. Arra ugyanis mint a siker és jólét szimbólumára tekintett. Márpedig az ő idejében egy átlag indiai nagy ínségben élt. *Gandhi* meg akarta mutatni, hogy nemcsak átérzi, hanem osztja is sorsukat, ezért ő is a legszegényebbek által viselt ruhát hordta és gyalog járt *India* poros útjain faluról falura. Sokszor

heteken át semmit sem evett, csak citrommal ízesített vizet ivott. Beszédet tartott és az embereken segített, egy jobb életbe vetett reményt hirdetve és bátorságot öntve beléjük. Többek között azt tanácsolta az embereknek, hogy tisztítsák meg a testüket és ők is böjtöljenek, és akkor békét és boldogságot fognak találni ezen a földön, akármilyen szegények is legyenek. „*A böjtölő lelke újjászületik*” – vallotta.

Vallotta, hogy „senkinek sem sikerülhet önmaga megismerésére jutnia, ha nem szabja életét bizonyos szabályokhoz. Három ezek közül általánosan kötelező. Az első megkívánja, hogy *az ember ragaszkodjék az igazsághoz...* A második azt kívánja, hogy *az ember ne bántson meg másokat...* A harmadik azt kívánja, hogy *uralkodjunk a szenvedélyeinken*, mivel csak az képes megismerni önmagát, aki a szenvedélyein teljesen úrrá tud lenni.” S ez a tökéletesedés sem öncélú; Gandhi szerint az öntökéletesedés egyetlen célja, hogy az ember méltóképpen tudja teljesíteni kötelességét, azt a feladatot, ami egyedül őrá vár, amit senki más nem végezhet el helyette; s ez nem más, mint a többi ember önzetlen szolgálata. S ezt a szolgálatot nem azért kell vállalni, hogy másoknak jót tegyünk, hanem azért, mert ez a létezés törvénye – írja *Az erkölcsiség vallása* című munkájában.

Gandhi születésnapja *Indiában* minden évben munkaszüneti nap, 2007-től kezdve pedig az erőszakmentesség világnapja is, ahogyan arról az ENSZ közgyűlése határozott.

Gondolatai elevenen élnek a mostani nemzedékekben is – s nyugodtan mondhatjuk, hogy nemcsak *India* szerte, de világszerte is elevenen él emlékezete. Az emberiség azon nagy tanítói közé tartozik, akik úgy cselekedtek, ahogy gondolkodtak, élete ezért lehetett hiteles példa az emberek számára. Az erőszakmentességet és a szeretetet hirdette – akárcsak *Jézus Krisztus* –, s ezek manapság is ugyanolyan kulcsfontosságúak, mint az ő korában voltak.

- kz -

Mohandász Karamcsand Gandhi, híveitől kapott tiszteletnéven **Mahátma Gandhi** (1869. október 2. –1948. január 30.) jogász, tanár, politikus. India politikai és spirituális vezetője, az indiai függetlenségi mozgalom vezéralakja. Későbbi nevét híveitől kapta; a *Mahátma* szanszkrit szó, jelentése: „nagy lélek”. Ezen a néven ismeri őt az egész világ, s vált a békés ellenállás jelképévé.

GONDOLATOK GANDHITÓL:

- „*A szeretet és az igazság olyan szoros egységet alkot, hogy gyakorlatilag nem is lehet őket szétválasztani. Olyanok, mint ugyanannak az éremnek két oldala.*”
- „*A vallások különböző utak, amelyek ugyanoda vezetnek. Mit számít, hogy külön úton járunk, ha a célunk közös?*”
- „*Használd az igazságot az üllődnek, az erőszakmentességet a kalapácsodnak, és utasíts el mindent, ami nem állja ki az igazság üllőjének és az erőszakmentesség kalapácsának próbáját.*”
- „*A szeretet lángjaiban a legkeményebb vasnak is meg kell olvadnia.*”
- „*A különbség a között, amit megteszünk és amire képesek lennénk, megváltoztathatná a világot.*”
- „*Magad legyél a változás, amit a világban látni akarsz.*”
- „*A gyengék nem tudnak megbocsátani. A megbocsátás az erősek tulajdonsága.*”
- „*Sokkal nehezebb legyőzni a láthatatlan szenvedélyeket, mint fegyverrel meghódítani a látható világot.*”
- „*Önmagunk megtalálásának a legjobb módja, ha elveszünk mások szolgálatában.*”
- „*A szemet-szemért vakítja meg az egész világot.*”
- „*Élj úgy, mintha holnap meghalnál, de tanulj úgy, mintha örökké élhetnél.*”
- „*Nem szabad elfelejtenünk, hogy a történelem során mindig is voltak olyan zsarnokok és gyilkosok, akik egy ideig legyőzhetetlennek tűntek, de végül mindig elbuktak. Mindig.*”
- „*Azoknak, akik az erény útját járják, nem szabad elveszteniük bátorságukat arra a gondolatra, hogy az erény olyan ritka ezen a világon, és hogy az erkölcsös emberek a kisebbséget alkotják. Kötelességük egyszerűen azt tenni, ami helyes, a többit bízzák Istenre. Sohase gondoljanak tevékenységük következményére, hiszen a jól elvégzett munka egyedüli jutalma abban áll, hogy elvégezhetjük.*” (Az erkölcsiség vallása)

EGYHÁZTÖRTÉNET

Judaizáló keresztények a korai egyházban

Korai keresztény szerzők műveinek tanulmányozása arra enged következtetni, hogy a késő-antik kor egyházában létezett a keresztényeknek egy olyan, nem is jelentéktelen számú csoportja, akiket az akkori teológusok „judaizálók”-nak neveztek el. Az utóbbi évtizedekben többen is próbálták bizonyítani, hogy ezek valószínűleg olyan „félkeresztények” voltak csupán, akik teológiai meggyőződés nélkül, kizárólag a zsidó szokások, orvoslás és relikviák iránti babonás tiszteletük miatt vonzódtak a judaizmushoz. Kétségtelen, hogy ilyenek is voltak közöttük. Ám több tanú is van arra, hogy a szóban forgó csoport gerincét sokkal tudatosabb, teológiailag képzett és következetesen gondolkodó, pogány származású keresztények alkották. Az antiokhiai gyülekezet tagjainak például azt ajánlja Aranyszájú Szent János, hogy kezdeményezzenek beszélgetéseket ezekkel az emberekkel, majd a fiktív dialógus menetét is felvázolja: „Így szólj hozzá – ajánlja János –: »Mondd meg nekem: Vádolod-e a zsidókat azzal, hogy Krisztust megfeszítették, őt ma is káromolják, és törvényszegőnek nevezik?« Ha az illető keresztény, akkor biztosan nem fog ellenkezni, de ha már számtalan esetben követte a judaizmust, akkor meg azt nem fogja vállalni, hogy azt mondja: »Vádolom őket.« Sőt, inkább befogja majd a fülét, és azt mondja majd neked: »Távol legyen, hallgass el, ember!«” Ez legalábbis azt jelenti, hogy a judaizáló keresztények az akkori teológia egyik alaptételét, a krisztusgyilkosság vádját kifejezetten tagadták! Ők nem értettek egyet azzal a gondolattal, hogy „a zsidók” ölték meg Jézust.

Aranyszájú Szent János egy kései követője egy másik teológiai gondolatot is megőrzött a számunkra, amelyet a judaizálók vallottak, és amely János korától legalább a 6. századig bizonyosan létezett. A rejtélyes szerző szerint kora keresztényeinek egy része úgy vélte, „a zsidók városa újra felépül, és a Templom helyreállítatik, valamint újra visszanyerik a Törvény szerinti ünnepeiket”. Ugyanezek a keresztények arról is meg voltak győződve, hogy a zsidók a vég idején „fel fognak vétetni”, vagyis üdvözülni fognak, összhangban a Róma 11,26 tanításával. Mivel János – a végső felvételét kivéve – ugyanezeket a tételeket igyekezett cáfolni, ezért

joggal tehetjük fel, hogy korábban Antiokhia judaizálói is ekképpen vélekedtek.

De tovább is részletezhetjük a judaizálóról kialakítható képet, mivel a 4. század végén jelentősen megsaporodtak a róluk szóló híradások. Jeromos is arról tájékoztat bennünket, hogy a judaizálók azoknak a próféciáknak a közeli beteljesülését várták, melyek Jeruzsálem helyreállítását és a zsidók visszatérését jövendölték meg: „Várták, hogy visszatérnek Sionba nagy örömmel, várták az áldozatok vérét és a pogányok szolgálatát.” Másutt azt írja, hogy a judaizálók és a zsidók szerint közel az idő, amikor a Törvény összes előírását megtarthatják majd. Érdekes módon Apollinaris, az Antiokhiához közeli Laodikeia igen tehetséges, ám Krisztus istenségéről túlzó tanokat megfogalmazó püspöke ugyanezt várta, amiről csak Nagy Szent Vazul két leveléből értesülünk (360 körül), mivel Apollinaris műveinek nagy része elveszett. Vazul ugyanis többek között azért neheztelt meg Apollinarisra, mert az sürgette „a Templomnak és az istentiszteletnek [vagyis az áldozati szertartásoknak] a Törvény szerinti helyreállítását”.

Valószínűleg ebben a szellemben, és talán azzal a teológiai gondolattal a háttérben, hogy Jézus maga is megtartotta a Törvényt, a judaizáló keresztények rendszeresen látogatták a zsinagógai istentiszteleteket, és részt vettek a nagyobb zsidó ünnepeken is. Lenyűgözve figyelték, amint Antiokhia zsidósága – a mai szokásoktól eltérően – felvonulással és „piactéri, mezítlásos táncokkal” zárta a páskaünnepet, sőt: maguk is elfogadtak kovásztalan kenyeret, és talán némelyek meg is ülték a páskaünnepét. Részt vettek a megtisztulási szertartásokban, rendszeresen vettek rituális fürdőt, és a keresztények egy csoportja, akiket „protopaszkhitáknak” neveztek, a nikaiai zsinat rendelkezéseitől eltérően Niszán hó 14-én tartotta meg a húsvétot.

Úgy látszik tehát, hogy létezett a korai egyházban egy olyan mozgalom, amelynek a tagjai nem féltették keresztény identitásukat a zsidóságtól, mert bátran vállaltak velük közösséget mindennapi életükben és vallásgyakorlatukban is. Nyomaikat azonban az egyházi emlékezet elmosta.

Vattamány Gyula

KALENDÁRIUM – MÁRCIUS

(Folytatás a 2. oldalról.)

Március 18. – 80 éves lenne John Updike amerikai regényíró, költő, novellista, irodalom és műkritikus.

1932-ben ezen a napon született és 2009-ben hunyt el. Írói törekvése volt: „... felruházom azt, ami földi, a földi dolgoknak kijáró szépséggel.” Apja matematika-tanár, anyjának írói ambíciói voltak. Az amerikai protestáns középosztályról írt – leginkább, mint a kertvárosi házasságtörők krónikását ismerték. Több mint 25 regényt és tucatnyi novellagyűjteményt publikált. Őt „Nyúl”-kötete: közül a *Nyúlháj* (1981) és a *Nyúlszív* (1990) Pulitzer-díjat nyertek. *Harry Angstrom*, a *Nyúl* életútja gyötrelmes történet a veszteségről és a keresésről, érzelemmel teli, de mindig hibátlanul fegyelmezett prózában. Updike legtöbb művét (6 regényt, 2 kisregényt, 2 elbeszélést) Göncz Árpád fordította magyarra. Egy képzeletbeli zsidó regényíróról három humorosabb munkát írt: *Bech könyve* (1970), *Bech bolyong* (1981), *Bech befut* (1998). Regényei közül néhány: *Szegényházi vásár* (1959), *A kentaur* (1963), *Gyere hozzám feleségül* (1977), *Az eastwicki boszorkányok* (1984), *Gertrud és Claudius* (2000).

Március 19. – 180 éve született Vámbéry Ármin.

A szegény zsidó család gyermekeként, eredetileg Wamberger Hermann néven született Vámbéry Ármin (1832-1913) keletkutató, egyetemi tanár, nyelvész, utazó a Magyar Tudományos Akadémia tagja az oszmánok nyelvének elsajátítása után bejárta Közép-Ázsiát, majd útjáról több sikeres beszámolót tartott Európa-szerte, és tucatnyi könyvet jelentetett meg. Különösen fontos, hogy első kézből számolt be az oroszok közép-ázsiai terjeszkedéséről. A híres orientalista 1862-ben, második keleti útján eljutott Közép-Ázsiába, és hiteles információkkal látta el a világot a nyugati civilizációtól akkor még elzárt térségről. Utazásairól több könyvet is írt, *Buhara* történetét pedig egy külön kötetben foglalta össze. A keletkutató utazásainak célja volt a honfoglaló magyarok nyomainak és a magyar-türk rokonság bizonyítékainak keresése is. Könyvei és cikkei révén nagy szerepe volt abban, hogy Európa érdeklődése megnőtt Közép-Ázsia történelme iránt.

Március 19. – József, Jézus Krisztus nevelőapjának napja.

Ezen a napon József, Jézus Krisztus nevelőapjára emlékezünk. Ez a nap Minervának, a kézművesek istennőjének napja volt, erre a római hagyományra épült rá Józsefnek, az ácsnak (Mt. 13,55, Mk. 6,3) az ünnepe. A Dávid házából származó Józsefet angyal figyelmezteti, hogy ne féljen magához venni Máriát, mert „ami benne fogantatott az a Szentlélektől van” (Mt. 1,20), majd arra is, hogy meneküljön Egyiptomba, ... mert Heródes

halálra fogja keresni a gyermeket” (Mt. 2,13), végül ugyancsak angyal közli vele, hogy elmúlt a veszély, hazatérhet. (Mt. 2,20) Hogy Jézus halálakor már nem élt, arra abból következtetünk, hogy Jézus a kereszten Jánosra bízta édesanyját (Jn. 19,26-27).

Március 21. – Az Antirasszizmus Világnapja.

„Amit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal” (Mt. 7,12) A faji megkülönböztetés elleni küzdelem nemzetközi napján, március 21-én arra emlékezünk, hogy 1960-ban e napon Dél-Afrikában vérfürdőbe torkollott és csaknem hetven áldozatot követelt egy apartheid-ellenes demonstráció elfojtására leadott rendőri sortűz. A világnap a világszerte erősödő és egyes embercsoportok társadalmi kirekesztését célzó folyamatok veszélyességére hívja fel a figyelmet. A Világnap ezeknek a folyamatoknak a megállítására törekszik: a kultúrák egymás mellett élésének szükség- és törvényszerűségét hirdeti, elősegíti egymás jobb megismerését és elfogadását, továbbá emléket állít azoknak, akik a rasszizmus elleni harcnak szentelték életüket.

Március 22. – A Víz Világnapja.

„A föld pedig kietlen és puszta volt, és sötétség volt a mélység színén, és az Isten Lelke lebegett a vizek felett.” (1 Mózes 1:1) Az 1992. évi Rio de Janeiroi környezetvédelmi konferencián kezdeményezték, hogy az ENSZ március 22-ét nyilvánítsa a víz világnapjává. 1994 óta ezen a napon a világ minden táján különféle eseményekkel, rendezvényekkel igyekeznek felhívni a figyelmet a vizek védelmére. A világ számos pontján, több mint 1,2 milliárd ember nem jut egészséges ivóvízhez. Hazánk ásványi és gyógyvizekben Európa egyik leggazdagabb országa. Több mint 500 ásványi és gyógyvízforrást tartanak nyilván. Budapest a világ egyetlen nagyvárosa, ahol több mint 130 termálforrás és kút van.

Március 31. – 280 évvel ezelőtt, 1732. március 31-én

született Joseph Haydn, Mozart és Beethoven mellett a bécsi klasszicizmus kiemelkedő képviselője. Munkássága nagy hatással volt kortársaira és közvetlen utókorára is. Fontos – még a 20. században, sőt napjainkban is élő – műfajok, a szimfónia és a vonósnégyes kimunkálója. Stílusának egyik összetéveszthetetlen jellegzetessége a humor (pl. a *Búcsú-szimfónia* legvégén – a szabadságra készülő muzsikusok közül – már csak néhány hangszeres játszik, az *Üstdob-szimfóniában* váratlan timpani-ütés ébreszti fel a bóbiskoló hallgatókat). Szimfóniái, vonósnégyesei mellett zongoraszonátái, versenyművei, operái, miséi és oratóriumai (mindenekelőtt a két utolsó: *A teremtés* és *Az évszakok*) különösen jelentősek.

(A Wikipédia alapján összeállította: Kerecsényi Zoltán)

KÖLYÖKSAROK

Tudod-e, honnan ered a böjtölés és mit jelent a „Kiböjtöltük!”?

Kiböjtöltük! – nehéz volt, de áldozatvállalás, lemondás árán mégis célt értünk. Meglesz ennek a böjtje! – most ugyan élvezzük valaminek az előnyét, de később ennek ránk nézve igen kellemetlen következményei lesznek. Íme, két ismert szólásunk, amelyben a böjt szó szerepel, már maga a szó is megbecsülendő régiségünk, mert még a kereszténység felvételét megelőző időből származik, onnan került át a keresztény szóhasználatba. Lehetséges, hogy köze van a bőség szavunkhoz is, hiszen a szűkös kisböjti napok után, karácsonykor, vagy a még szűkösebb nagyböjtiük után, húsvétkor, bővelkedő kegyelemben ünnepelhetünk. Böjton egyesek erkölcsi megfontolásból fakadó önmegtagadást értenek, a böjt célja a testi-lelki megtisztulás, hiszen a böjtölő azért tisztítja és üresíti ki a lelkét, hogy az isteni és a szellemi hatások könnyebben érvényesülhessenek benne. „Mózes negyven nap és negyven éjjel volt ott az Úrnál, „Kenyeret nem evett, vizet nem ivott” amikor „felírta a táblákra... a tíz ígét.” Még ennél is közismertebb Jézus szintén negyven napos, tanítói szolgálatát megelőző böjtje, és megkísértése (Mt. 4,1-2, Lk. 4,2). Mások inkább a bűnbánatra teszik a hangsúlyt, hiszen az Ószövetségben a böjt a bűnbánat és a megtérés egyik legősztintébb formája, az Isten és az ember közti megromlott kapcsolat helyreállításának egyik legfőbb eszköze.

A zsidó vallásban Mózes törvényei csak az engesztelés napjára írnak elő kötelező böjtöt, de fogság után még négy – reggeltől estig tartó – böjtnap emlékeztet Jeruzsálem pusztulásainak egyes epizódjaira. Böjt emlékeztet a Jeruzsálem ostromának megindulására Nabucco idején, Gedáliás meggyilkolásának a napjára (Jer. 41,1

52,6), valamint arra is, hogy a rómaiak elfoglalták Jeruzsálem belső falait. Gyászünnepeükön egyszerre emlékeznek az Első Jeruzsálemi Templom i. e. 586-os és a Második Templom i. sz.70-es lerombolására, amely szerencsétlen történelmi egybeeséssel ugyanezen a napon történt.

Szigorú böjtöt hirdetett a ninivei király, amikor meghallotta Jónás jóslatát, de Ezsdrás is, „hogy megalázzuk magunkat Isten előtt, és jó utat kérjünk tőle magunknak..., könyörögtünk Istenünkhöz, ő pedig meghallgatott minket” (Ezsd. 8,21-23.) Amikor Eszter életét kockáztatva a törvény ellenére is a király elé járult, hogy megmentse a végveszélybe került zsidókat, előtte három napos böjtöt tartott, akárcsak népe. (Esz.4,16). Ézsaiás próféta viszont arra figyelmeztet, hogy Istennek az a böjt tetszik, ha a kenyeret megosztják az éhezővel és felruhazzák a mezítelent. (Ézs.58,7).

Jézus kemény szavakkal illette a farizeusok külsődleges böjtölését, nyilvános működése alatt nem böjtölt, míg Keresztelő János és tanítványai igen. Amikor tanítványai nem tudnak meggyógyítani egy beteget, megjegyzi, hogy a betegségnek ez a fajtája, „csak imádsággal és böjtöléssel” gyógyítható. (Mt.17,21). Pál többször ajánlja a Korinthusiaknak a böjtölést, és az első keresztények is böjtöltek, hiszen elvetetett tőlük a vőlegény. A böjtölés szokása a középkorban is fennmaradt, de egyre inkább veszített önkéntességéből, az egyház gyakorta büntetésként alkalmazta, böjtöléssel kiválthatóak voltak a vétkek. Ezért emelte fel szavát

Zwingli a böjtölés ellen, „bűnét” azzal tetézve, hogy vidáman virslit evett a böjt kellős közepén. Talán ennek a hatására a reformált vallásokban a böjt teljesen ön-

kéntes, ám John Wesley a metodista mozgalom kezdetén úgy vélte, hogy nem szentelhető fel lelkésznek az, aki nem böjtöl minden szerdán és pénteken délután négy óráig. A szerda Jézus elfogására, a péntek pedig megfeszítésére emlékeztetett.

A nép életmódjához – ha a falu katolikus volt – a múlt század közepéig szervesen hozzátartozott a böjtölés. Az időről időre tett könnyítéseket a falvak öregjei gúnyosan utasították el, mondván, könnyű a böjt túrón és kenyéren. A protestánsok persze csak azért sem böjtöltek, ők úgy gondolták, nem az a bűn, ami bemeleg a szájon, hanem az, ami kijön.

Ennek ellenére a nép többsége falu helyen bizony megtartotta a böjtöt, még hozzá szigorúan, a fakanalat a szentkép mögé dugva. Még babonás praktikáit is a böjttel igyekezett kedvessé tenni, hiszen az éhnyálnak gyógyító erőt tulajdonítottak, a néphagyomány ismeri a másik halálát váró, vagy legalábbis rontást kívánó ráböjtölést, elböjtölést is. Hiába, a böjt kedves az Úr színe előtt! Az idők azonban változtak, a böjtnek a múlt század nagy társadalmi átalakulásainak forrongásában igencsak csökkent a jelentősége. Tudat alatt azonban még a Kádár-rendszer üzemi konyhásai is meghajoltak a pénteki hústiltalom előtt, a péntek volt ugyanis a tészta nap.

A böjtöt valamennyi világvallás ismeri. Böjtölt Buddha, Püthagorasz, böjtöltek a Mithrász-kultusz hívei, heteket koplaltak a középkori japán szerzetesek. Az iszlám kötelezővé teszi a böjtöt, ám a Ramadán havi, napszálltáig tartó önmegtartóztatást állítólag sokszor nagy éjszakai eszem iszom követi, amely, ha így van, erősen megingatja e vallás egyik alappilléret.

B. G.

OLVASNI JÓ!

Móra Ferenc: A csaló

(részlet)

A csaló neve: Pétör. Írhatnám Péternek is, de akkor mi lesz a történeti hitellel? Pétör az ő neve, senki se hívja másnak, és ha valami tudatlan ember Péternek szólítja, arra nem ért.

Pétör nagyon értelmes gyerek, holott már harmadik esztendeje fúrja, faragja, gyalulja, csiszolja az eszét az ötaraszos emberek számára rendeztetett és szabatot tudomány.

Igen, és Pétör még most se unta meg az iskolát, sőt minden reggel késedelem nélkül megjelenik benne. Pétör nagyon is szeret itt lenni, talán még jobban, mint otthon, és minden oka megvan rá, hogy telente így kedvelje a tudományok csarnokát. Először is, itt melegebb van, mint otthon. Másodsor, itt borzasztó sok gyerek van, és Pétör olyan mint a bárány: nagyon szeret sokadmagával lenni. Harmadszor, itt úgy bánnak az emberrel, hogy az édesszülője se keresi annyira kedvét, mostanában még tejjel is megitatják, akár az úrigyerekeket. Szép kis csészékben adják a tejet, van rajta nefelejcsvirág is, s nagyon jó azt a kézbe fogni, mert olyan jó sütős, hogy a dermedt, vörös kis ujjacskák egyszerre fölmelegednek rajta.

No, Pétört mégis a tej keverte gyanúba, és juttatta olyan díszítőjelzőhöz, ami szokatlan a világtörténelemben, noha nyilván sok alakja megszolgált a világtörténelemnek. Az egyszerű Péterből a tej miatt lett Pétör, a csaló.

A gyanú a tanító úrban ébredt föl, aki talán kellenél szerelmesebb ugyan az időhatározókba és a többi neveléstudományi köszörűkövekbe, de azért aranyból van a szíve. A tanító úr, akinek mindenütt ott a szeme, azt vette észre, hogy Pétör és a tej közt zavaros a viszony. A többi gyerek, ahogy megkapja a részét az ingyentejből, elbánik vele mindjárt a helyszínen. Pétör azonban egy idő óta sajtóságos stratégiát vett alkalmazásba. Tudniillik amikor megkapja a teli csészét, akkor elvörösödik az örömtől, és orrcimpái reszketnek a gyönyörűségtől, ahogy szívja be a meleg párat. Szívja, szívja, de azonközben egyre visszavonulóban van az ajtó felé, s mire odaér, akkorra már fehérebb az arcocskája, mint a fal. Egyszerre aztán Pétör elvész, s néha öt perc is beletelik, mire újra felbukkan kócos buksija a látóhatáron.

Az ábrázata egyre vörösebb lesz, ahogy közelebb kerül az asztalhoz, ami attól lehet, hogy roppant elszántsággal szopogatja ki a csészikéből az utolsó csöppet.

A tanító urat persze ilyen ravasz fondorlattal nem lehet megcsalni. A tanító úr megsejtette, hogy Pétör embör nem szereti a tejet, de mivel tudja, hogy az ilyesmit nem lehet nyilvánosságra hozni, hát titokban leeresztgeti a tejecskét az udvaron a csatornába. Mert bizonyos, hogy Pétör az emeletről az udvarra szökik le tejívás örvével, elárulja a hideg arcocskája.

Végre eljött a nap, mikor Pétör üzelmei teljes mivoltukban napvilágra kerültek. A tanító úr figyelte minden mozdulatát. Lassan somfordált a gyerek az ajtóig, de a lépcsőn már nyargalva ment lefelé, tenyerét a csésze szájára tapasztva.

Mire a tanító úr utolérte, Pétör már ott térdelt a kapusarokban, s öntögette befelé a tejet egy nagykendőbe. Beható vizsgálat kiderítette, hogy a nagykendő alul két kis lábacskában, felül pedig egy gémberedett kis arcocskában végződött.

– *Ki ez, Pétör?* – kérdezte a tanító úr.

Pétör – szégyen, nem szégyen – nagyon megijedt. Reszketett a szája széle.

– Marika.

– *Húgod?*

– Az – mondta Pétör, és férfiasan sírásra fakadt. – Mindig el szokott kísértetni, osz itt várja meg, míg hozom a tejet.

Már akkor sírt Marika is, és a tanító úr addig tiltotta kettőjük sírását, míg az ő könnye is ki nem csordult.

– *Hány nap csaltál már meg, Pétör?* – kérdezte a fiút.

– Öt – mutogatta Pétör az ujjain, mert szólni még nem tudott a sírástól.

Öt nagy csatát nyert meg Pétör az éhes kis gyomra ellen. Ha én isten volnék, nekem nagyobb örömem volna ebben a teremtésben, mint a vésteljes és végzetterhes világháború összes nagy hadvezéreiben.

Ne haragudjatok meg, emberek, hogy mikor úgy tele van a világ tökéletes nagy csalókkal, én erről a tökéletlen kis csalóról írtam. De látjátok, arra gondoltam, ti is örülni fogtok neki, hogy vannak még olyan csalók is, akik nem magukért csalnak, csak magukat csalják meg a testvéreikért.

OLVASNI JÓ!

Arthur von Bergen önéletrajza

(részletek)

Isten hatalma nagyobb

1966-ban különös leckét kaptam Isten hatalmából. Akkoriban Wydibühlben időztem, ahol közösségünknek üdülője van. Graf testvér, az akkori elnökünk egy húszéves lánnyal jött hozzám, aki néhány napig ott üdült.

„Hadd mutassam be Rosettét – mondta. – Egészségi problémái vannak és szeretné, ha imádkoznának vele. Vedd pártfogásodba!”

Anélkül, hogy kérdésekkel faggattam volna, a leánnyal együtt letérdeltem. Együtt kértük Isten segítségét. Rosette másnap ismét megjelent. „Egyáltalán nem érzem jobban magam” – panaszkolta.

Újra letérdeltünk, kérve Isten közbelépését, de a lány már másnap újra megjelent és szorongva közölte: „Csak rosszabb lesz ahelyett, hogy javulna.” Erre faggatni kezdtem, milyen betegségben szenved.

Könnyek közt számolt be róla. „Már régóta kínlódom, és felkerestem egy orvost, aki megvizsgált, de nem mondott nekem semmit, hanem apámmal akart beszélni. Vele közölte, hogy egy nagyon agresszív rákról van szó, mely főleg fiataloknál lép fel, és alig van esély a gyógyulásra. Mint mondta, legfeljebb három hónapom van hátra.” Mint Rosette aztán tovább mesélte, mélyen megszorodott apja vigasztalást kért Istentől, és ezt az Igét kapta: „Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr cselekedeteit” (Zsolt 118,17).

Megkérdeztem: „Milyen kapcsolatban vagy a Megváltóval? Kész vagy meghalni?”

„Igen – felelte a lány kissé tétovázva –, de apám ígéretet kapott rám nézve.”

„Gyere, térdeljünk le, és vigyünk továbbra is mindent a mennyei Atya elé!” – buzdítottam és letérdeltem.

Ő azonban mereven állva maradt. Mintha odacövekelték volna.

Ebben a pillanatban eszébe jutott egy félig-meddig elfelejtett eset, és mesélni kezdett: „Iskolás koromban egyszer két barátnőmmel elmentünk a vásárra. Ott egy asszony magához hívott minket, és azt mondta, kiolvassa a jövőnket a tenyerünkéből. Egyik társam odatartotta a kezét. Az asszony megfogta, vizsgálta, aztán boldog jövőt jósolt neki. Erre a másik is odaadta a kezét, és hasonló prognózist kapott. Én tudtam jól, hogy helytelen, amit tesznek, de félve a többiek gúnyolódá-

sától, odatartottam én is a tenyerem. Ő csak egy pillanást vetett rá és nyersen kijelentette: Te fiatalon meg fogsz halni.”

„Az Ige szerint, amit apád Istentől kapott, az Úr azt akarja, hogy élj – utasítottam el a megjósolt jövőt. – Ellenséged, az ördög akarja ezt a mágikus jövődölést teljesíteni, és téged megölni. És te? Te mit választasz?”

„Élni akarok!”

„Akkor itt és most tartsunk bűnbánatot a felett, amibe annak idején ott a vásárban belekerültél. De köszönjük meg azt is, hogy a Sátánnak nincs többé hatalma feletted. A Megváltó eleget fizetett érted, te egészen és teljesen az övé vagy.”

Végre Rosette is képes volt letérdelni. Ima közben mindketten éreztük, hogyan akartak Sátán hatalmasai felülkerekedni, mi azonban dicsértük Jézus hatalmát, s ezeknek a gonosz erőknek menekülniük kellett. Attól a naptól kezdve Rosette állapota láthatóan javult. Mikor bizonyos idő múlva felkereste az orvosát, ő szinte nem akart hinni a szemének és az új diagnózisnak.

„Magával csoda történt” – mondta fejét csóválva. Rosette meggyógyult és egészséges maradt.

Ezen a tapasztalaton keresztül feladatot kaptam, hogy komolyan óvjak mindenkit ettől a látszólag ártatlan játéktól, amit a Sátán arra használ, hogy embereket a maga vonzáskörébe húzzon. Csak Jézus hatalma által lehet megtörni ezt a köteléket. Szükség van a nyílt bűnvallásra és világosan kijelentett elszakadásra minden sátáni kapcsolattól. Az ellenség mindent megpróbál, hogy az ilyen bűnvallást megakadályozza, de Jézus győztes, és az is marad.

Súlyos megkötözöttség

Missziói sátrunk a Neuenburger tó mellett állt. A hívő testvérek a helyi gyülekezetből buzgón segítettek meghívókat osztogatni. Sokan jöttek a sátorba, többek közt egy Albert nevű ember. Isten Igéje megmozdította és most kereste a beszélgetés alkalmát. Behívtam a sátort szállító kocsiba, és szóval kínáltam. Magam helyet foglaltam az alacsony fekhelyen.

Mielőtt azonban Albert leült, előrántott egy revolvert a zsebéből és felüvöltött: „Vége az életének!”

Egy pillanat alatt talpra ugrottam, és legalább olyan hangosan kiáltottam: „Itt Jézus a Mester! Azonnal tegye le a fegyvert!”

Erre a 40 év körüli férfi könnyekben tört ki.

„Nyomorult, megkötözött bűnös vagyok. Meg tud valaki szabadítani?” – dadogta.

„Világosságra kell hoznia a bűnt és az életét átadnia Jézus Krisztusnak. Egyedül Ő szabadít” – feleltem.

„De mit csináljak a pornó füzetekkel?” – kérdezte Albert. Tehát nagyon jól tudta, mi köti őt Sátánhoz, és mi teszi rabszolgává.

„Hozza el holnapra mind!”

„Nem lehet! Holnapig ismét megkötözött leszek.”

„És ha én most mindjárt elhozom?”

Ezzel egyetértett. Követnem kellett az autóját. Megkértem a sátor diakónusát, hogy kíséreljen el. Albert 80 km-es sebességgel száguldott végig a falvakon. Ezt én nem tehettem. Hamar elvesztettük szem elől, és amikor a falujába érkeztünk, nem találtuk. Tudtam azonban, hogy egy gyülekezeti tag ismeri. Felhívtam a testvért, és kérdeztem Albert címét.

„Megyek veletek, és megmutatom a házat” – ajánlotta a testvér.

Eljutottunk a lakásához, mely fényesen ki volt világítva. Szorongó szívvel mentem fel a lépcsőn. A két testvér a közelben várakozott, készen arra, hogy szükség esetén beavatkoznak. Kopogtatásomra Albert ajtót nyitott és készségesen mondta: „Mindet előkészítettem.” Valóban, ott volt néhány rakás a szemétirodalomból, összekötözve.

„Ez az összes? – tudakoltam. – Mindet el akarom vinni.” A férfi félénken rám nézett, kinyitott egy szekrényt, s még jó csomó pornó füzet került elő. Azt is odatette az elszállítandók közé. Még egyszer hangsúlyoztam, hogy az utolsó darabig mindent adjon oda. Erre sóhajtván felnyitott egy külön rekeszt, ahol újabb csomó volt elrejtve. Autóm súlyosan megrakva tért vissza a sátorhoz.

Másnap leves készült a sátor látogatói számára. A szakács tüzet gyújtott, én pedig egyik füzetet a másik után dobtam a lángok közé. Az utolsó még nem égett el teljesen, amikor Albert berontott és felkiáltott: „Vissza akarom kapni a füzeteket!”

És újra hadonászott a revolverével.

„Hálát adhatsz Istennek, hogy az összes elégett” – feleltem.

Ismét könnyekben tört ki. „Megkötözött ember vagyok, senki nem tud rajtam segíteni!”

Megint felhívtam figyelmét az Úr Jézusra, Albert azonban nem nyílt meg az igazság számára. Amikor ott hagyott, felkiáltott: „Megyek és veszek ismét néhányat! Nem tudok meglenni nélkülük.”

Nem mutatkozott többé. Végtelenül sajnáltam ezt az elveszett embert, de hálát adtam Isten megőrző kegyelméért. (...)

Egyszerű ima

Egyszer ismét evangelizációt tarthattam. Szokás szerint itt is-ott is látogatást tettem. Egy délelőtti segélyhívás érkezett telefonon. Hívó nőtestvér kérte a gyülekezeti előljáró látogatását, mert megbetegedett, és magas lázzal ágyban feküdt. Mivel háztartási munkája mellett még egy kis üzletet is vezetett, mindenütt érezhető volt a hiánya.

A gyülekezet vezetője megkért, hogy kíséreljem el. Készséggel beleegyeztem, s így együtt indultunk a beteghez. Legyengült állapotban, ágyban találtuk.

A testvér elkezdte kikérdezni a beteget: „Nem hagyta a keserűségnek valamilyen gyökerét felnevekedni a szívedben? Vagy rosszat mondtál egy másik személyről?” Meg akarta vizsgálni, honnan származhat a betegség. Ez talán kicsit kemény eljárás volt a beteggel szemben, de hát a Biblia arra tanít, hogy vizsgáljuk meg magunkat. A szenvedő asszony semmi vétségéről nem tudott. Teljes nyugalommal azt válaszolta: „Nem, ilyesmiről nem tudok. Egyszerűen bízom Istenben.”

Az előljáró erre intett nekem, hogy menjünk ki a szobából.

„Ez a testvér hisz” – mondta.

„Ebben én is bizonyos vagyok” – hagytam helyben.

„Akkor most bemegyünk, és kiűzzük belőle a betegség démonát” – döntött a férfitestvér.

Azt hittem, hogy nem jól hallok.

„Hogy érted ezt?”

„Kiűzzük a betegség démonát” – ismételte.

„Ebben én nem veszek részt” – szóltam spontán.

„És miért nem?”

„Mindketten egyformán úgy láttuk, hogy ez az asszony hisz. Ha valaki hisz, akkor Jézus lakik a szívében. Gondolod, hogy egy démon lakhatna ugyanabban a szívedben, ahol Jézus? Ez lehetetlen.”

„Rendben van. Akkor menjünk be. Te imádkozhatsz, én nem imádkozom” – mondta az előljáró csalódottan. Visszamentünk a betegszobába, s én imádkoztam a nőtestvéréért.

A visszaúton az előljáró kifejezésre juttatta nemtetszését.

„Gondolod, hogy Isten meghallgat egy ilyen rövid, egyszerű imát? – kritizált. – Ha az asszony meghal, te leszel az oka.”

Hazaértünk, megebédeltünk, majd a bibliaóra mentünk. Isten Igéje hirdetése közben elfelejtettem a testvér szemrehányását. Összejövetel után megszólalt a telefon. A beteg asszony jelentkezett. „Amikor mindketten elhagytátok a házat, a láb egyszerűen veletek ment. Meggyógyultam, örömmel végzem továbbra is a feladatomat.”

Ez az az asszony a bibliai tanács szerint cselekedett, mert Jakab 5,14-15-ben meg van írva: „Beteg valaki közületek? Hívja magához a gyülekezet véneit, és imádkozzanak felette, megkenvén őt olajjal az Úrnak nevében. És a hitből való imádság megtartja a beteget, és az Úr felsegíti őt.”

(Iványi Tiborné fordítása)

ÜNNEPEINK

Purim, a sorsvetés ünnepe

Nevét onnan kapta, hogy – amint erről a Bibliában Eszter könyve beszámol – Ahasvéros perzsa király egyik főembere, Hámán, tervet szőtt a birodalomban élő zsidók elpusztítására, és ennek napját sorsvetéssel *ádár hó* (március) 13-ában jelölte meg. Terve kudarcot vallott, Eszter királyné közbenjárása megmentette népét, és Hámán került arra az akasztófára, melyet ő Mordechájnak (más források szerint Márdokeusnak), Eszter nagybátyjának ácsolt. A zsidók megmenekülésének emlékére ülik ezt az ünnepet, melyet megelőző egy egynapos böjt – Eszter böjtje –, amivel az utókor Eszter bátorságát és odaadását hálálja meg.

Eszter történetét az ünnepnap előestéjén, majd reggelén felolvassák a zsinagógában. Ezt mindenkinek hallania kell és osztoznia az általános örömben. Az ünnep egyik fénypontja, amikor Hámán nevének felolvasásakor a gyerekek lármázhatnak, lábbal doboghatnak, a padokat üthetik, s a maguk készítette kepreplővel nagy zajt csaphatnak. Régen szokásos volt, hogy a gyerekek két kis kövecskére ráírták Hámán nevét, és addig ütögették egymáshoz, amíg a felirat le nem kopott róluk. Hámán alakját is elkészítették életnagyságban, majd elégették vagy felakasztották. Készítettek Eszter- és Mordecháj-bábokat is tésztából. Az e napra megválasztott „*purim*-rabbi” mint jó tréfamester és a Tórában is járatos személy, gondoskodott a szórakoztatásról. Az ünnep együtt járt a „*püremspille*”, a *purimi* játékkal, ami az Eszter könyvében megírt események *commedia dell'arte*-szerű előadása.

Megilá Eszter - Eszter tekerés

A darab színjátszói régebben házról házra járva adták elő a történetet Mordecháj bölcsességéről, az ártó Hámán felsüléséről, a zsidók megmeneküléséről. A fiatalok különféle maskarákba öltöztek, így szórakoztatták valóságos karneváli hangulatban az ünneplőket és magukat. *Purim*kor illő bort inni, sőt szinte az számít hagyománytisztelőnek, aki annyit iszik, hogy már különbséget sem tud tenni aközött, hogy „áldott legyen Mordecháj” és „átkozott legyen Hámán”.

A *Purim* másik jellegzetessége egymás és a szegények megajándékozása. Régen a háziasszonyok süteményekkel megrakott tálcákat küldtek egymás családjának, ez a *sláhmónesz*, amelynek héber eredetije – *misbah mánot* – ajándékküldést jelent. A háziasszonyok minden leleményességüket felhasználva iparkodtak túltenni

egymáson, sokféléket és sokat sütnek, küldenek és kapnak. A legnépszerűbb sütemény a *humantás*, azaz a Hámán-zseb vagy -táska, mákkal vagy szilvalekvárral töltött háromszegletű tészta, továbbá a *lékoh* (de mondták így is: *lekuh, lekeh, lejkeh*) – egyfajta mézes sütemény, amely pl. Esztert vagy Hámánt formázza, szépen feldíszítve mandulával és mazsolával. Kedvelik még az *ejerkihlit*, a *flódnit*, a *kindlit*, a piskótákat, a habcsókot, a *kránclit*. A hagyományt nagyon tisztelő helyeken a küldött sütemény alá *smálcbájlit* helyeztek.

Purimkor zöldfőzelékeket, hüvelyesfélétet szoktak főzni annak jelképeként, hogy Eszter királyné Ahasvéros király palotájában is hű maradt népe, vallása törvényeihez, nem ette meg a tilalmas ételeket, kizárólag gyümölcscsel és zöldségfélékkel táplálkozott.

(*Herbst-Krausz Zorica 'Régi zsidó ételek' című könyvének bevezető részéből* – szakmailag ellenőrizte: dr. Schweitzer József)

Biharvári Andrea: *Eszter*, 1998, olaj, vászon

Lakos Alfréd: *Mordecháj diadalmenete*, 1920-30 körül, olaj, furnér, 42x73 cm, Budapest, Országos Zsidó Múzeum

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM
NŐALAKJAI

Az örök igazságok keresője II.

*Beszélgetés dr. Vankó Zsuzsannával, a Keresztény Advent Közösség lelkészével,
a Sola Scriptura Teológiai Főiskola alapító rektorával*

A Sola Scriptura Teológiai Főiskolát 1992-ben alapította a Keresztény Advent Közösség, amelynek 15 évi illegálitás után csak a demokratikus fordulat hozta meg a jogi rendezettségét. Itt dolgozik, oktat dr. Vankó Zsuzsanna. A rektorság mellett két tanszéket is vezet, a Rendszeres Teológiai Tanszéket és a Gyakorlati Teológia Tanszéket. Mindezekhez kapcsolódóan számos jegyzetet, könyvet írt, konferenciái meghívásoknak tett, tesz eleget, és a lelkiismereti szabadság ügyében vagy etikai kérdésekben a nyilvánosság előtti megszólalásra is kész. Előző számunkban a kisegyházakat hátrányosan érintő egyházügyi törvényről, valamint az ennek nyomán felvetődő számos kérdéssel kezdtünk beszélgetést vele, mindenekelőtt a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való alkotmányos jog sérüléséről, személyes múltbeli és mai tapasztalatai alapján. Az interjú második, befejező részét most adjuk közre.

– *Olvasva az írásaidat, hallgatva prédikációidat egy látzólagos (vagy tényleges?) ellentmondásra figyeltem fel. Egyrészt komolyan ragaszkodsz adventista hívő meggyőződésedhez, másrészt konzekvensen kiállsz a lelkiismereti és vallásszabadság elve mellett, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy mások másfajta gondolkodásának ugyanolyan létjogosultsága van, mint az enyémnek. Nincs ebben ellentmondás? Mindig így vélekedtél?*

– Nincs ellentmondás, és mindig így gondolkodtam. Maga a Biblia kötelez el bennünket erre a fajta gondolkodásra. Tanúskodni szabad a személyes meggyőződésről, de nem győzködhetem, pláne nem kényszeríthetem a másikat, hogy a látásmódomat magáévá tegye. Ennek a gondolkodásnak a Szentírásban kettős alapja is van. Az egyik teológiai; ha megvizsgáljuk, hogyan bánik Isten az emberrel és hogyan bánt Jézus a másikkal, ezt a szabadságot adó magatartást látjuk. Az antropológia megalapozottsága pedig abban rejlik, hogy így teremtettünk. Az ember gondolkodó lény, azzal tud belsőleg azonosulni, ami felől személyes, értelmi-érzelmi-lelkiismereti meggyőződése van.

– *Honnan ez a sokszor férfiakat megszégyenítő bátor kiállás, a családból hoztad, mindig ilyen voltál?*

– Nem, nagyon félnék lány voltam. Édesanyám sokszor mondta is, hogy nem ismer rám. Te lennél az, aki állami és egyházi hivatalokkal tárgyalasz, földrészeket utazol át? – kérdezte. Önmagamban ma sem vagyok

bátor, hanem csak a hit által. „Az igazak (értsd: a megigazulást nyertek), mint az ifjú orosz-lánok bátrak.” – áll a Példabeszédek könyvében.

– *Kik hatottak rád, kik határozták meg, formálták gondolkodásod alakulását?*

– Kiss János volt az, aki kinyitotta számomra a Bibliát. Sorra tárta fel előttem a Szentírás szépségeit, igazságait. Érelődő meggyőződés

semet már akkor így fogalmaztam meg magamban: „A Bibliában vasbeton szilárdságú gondolatrendszer van.” Ez az első tanítómesterem a 139. Zsoltárt olvas-ta fel egyszer. Az ebből áradó istenkép teljesen más volt mint az én akkori elképzelésem. Találkozásunk után újra el akartam olvasni ezt a zsoltárt. Kézbe véve a Bibliát, átfutott rajtam egy gondolat: „Ha tényleg olyan Isten létezik, mint amilyenről ez a zsoltár beszél, de nagyon szeretném, ha nekem is mondana valamit”. Ezt követően rögtön, a lapozás során, 5 Mózes 26, 17-18-on akadt meg a szemem. „*Azt kívántad ma kimondatni az Úrral, hogy Isteneddé lesz neked, hogy járhass az ő útain, megtudhassad az ő rendeléseit, parancsolatait. Az Úr pedig azt kívánja ma kimondatni veled, hogy az ő tulajdon népévé leszel, amiképpen szólott neked, és minden parancsolatát megtartod.*” Ez volt az első tapasztalatom arról, hogy Isten élő személy, aki valóban ismeri és tökéletesen érti a legbelsőbb gondolatainkat is. Persze sokakat tiszteltem még, és sokan hatottak rám. Talán még egy könyvet említenék meg. A megtérésem után világos volt, hogy nem létezik számomra nagyobb tudomány mint amiről a Biblia beszél. Az evangélikus teológiára iratkoztam be. De már az első évben éreztem, hogy többre vágyom, mint az a fajta teológiai gondolkodás, mint amivel akkor ott találkoztam. Ekkor akadt a kezembe Alfred-Felix Vaucher: Az üdvösség története c. fran-

cia nyelvű könyve. Számomra sokatmondó volt, le is fordítottam, és később megjelent nyomtatásban is.

– 1975 és 90 között gyakorlatilag illegalitásban éltél. Ugyanakkor ebben az időben tettél szert országos ismertségre. Hogyan és miből éltél ez idő alatt és legfőképpen hogyan élted meg ezeket az eseményeket?

– A válság nyomán az adventista közösségből eltávolított kollégák mind illegalitásban tevékenykedtek tovább. A férfiaknak volt fedő állásuk, kertészet, ablaktisztítás, én voltam az egyetlen, akinek ilyen nem volt. De tettük tovább a dolgunkat. Szolgáltunk a gyülekezetekben, végeztük az ifjúsági munkát. Tizedfizető gyülekezeti tagok tartottak el bennünket, úgy, hogy a pénzt beadták a közösségbe és így került elosztásra. Nem tudtam akkor, hogy a kazettára felvett szolgálatok hová kerülnek, ki mindenki hallgatja őket. Sokan szomjúhoztak hitet, erőt adó gondolatokra, főként fiatalok, ezért terjedhettek el a szolgálataim.

– *Mi az álmod, mi az, amit szeretnél még megvalósítani?*

– Szívesen írnék meg egy könyvet – ha lenne rá elég időm – a messiási próféciaírókról, amelyben a megváltó munkája bomlik ki. Szeretnék elmélyülni Ézsaiás próféciainak a tanulmányozásában. De szükség lenne homiletikai és egy jó lelki gondozástani jegyzetre is a főiskolánkon. Ezeket is szeretném még megírni. Szívesen eltöntenék még pár aktív évet egy gyülekezetben, gyülekezetszervezői munkával. És egy soha meg nem valósuló álmod, hogy pihenek egy gyönyörű természeti környezetben, nyugágyon, mellettem a Bibliám és néhány jó keresztény könyv.

– *Isten engedje meg Neked még, hogy minél többet megvalósíthass álmaidból!*

Szabó Ildikó

2012. MÁRCIUS

Istentiszteletek és bibliaórák

„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2 Kor 12,9a)

Az egyházi év témája: **Mi az elég?**

Március hónap Igéje: *Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon, és életét adja váltsággul sokakért. (Márk 10,45)*

Istentiszteletek		Bibliaórák	
	Igehely		Tóra-olvasás rendje
Március 4. Böjt 2. vasárnapja	<u>ApCsel 20,17–24</u> Ézsaiás 5,1–7	Első hét	2 Mózes 32,11–14; 34,1–10 Haftara: Ézsaiás 55,6–56,8
Március 11. Böjt 3. vasárnapja	<u>Jelenések 5,1–9</u> 1 Királyok 19,1–8	Második hét	2 Mózes 30,11–34,35 Haftara 1 Királyok 18,1–39
Március 18. Böjt 4. vasárnapja	<u>Róma 5,12–17</u> Ézsaiás 54,7–10	Harmadik hét	2 Mózes 35,1–40,38 Haftara: Ezékiel 36,16–38
Március 25. Böjt 5. vasárnapja	<u>Zsidó 4,24–27</u> 1 Mózes 22,1–13	Negyedik hét	3 Mózes 6–8 Haftara: Jeremiás 7,21–28; 9,22–23

A MET nyíregyházi kápolnája

Egyperces áhítat mindennapra

Március 1. csütörtök **Bírák 20,17-28**

„...sirtak, és ott maradtak az Úr előtt és böjtöltek aznap egész estig...” (26/b)

A választott nép történetének legsötétebb pillanatai közé tartozott az a belháború, melyben Benjámin törzse szörnyű, erőszakos, elfajzott cselekedetekkel hozott szégyent Isten törvényeire. A tizenegy törzs (meglehetősen túlerővel) megkísérli legyűrni az erkölcsrombolókat, de azok kétszer is felülkerekednek. Itt említi először a Biblia a böjtöt, ami által az önmaguk erkölcsi erejében és fölényében bízó erők megalázták magukat, hogy ne a túlerőben keressék a megoldást, hanem engedjék az Urat „erőtlenségük által” megdicsőíteni.

Március 2. péntek A nők világnapja **Lk 2,36-38**

„...böjtölésekkel és imádkozásokkal szolgált éjjel és nappal.” (37)

Anna, az Áser törzséből való prófétanő már nagyon idős Jézus születésekor. A 84 esztendőss asszonynak már semmire nincs szüksége, „megüresítette” magát, mégsem felesleges. Sőt! Az élet gondjai közt vergődő és aggodalmaskodó fiatalabb kortársai helyett is őrt áll. Saját „szájától vonja meg” az életet, hogy teljes életre, reménységre bátorítsa a fiatalokat, most éppen Jézus szüleit.

Március 3. szombat **III Mózes 16,29-34**

„...sanyargassátok meg magatokat és semmi munkát ne végezzetek...” (29)

A hetedik hónap tizedikén a nagy engesztelési ünnepen, amikor a „bűnbakra” rakta a főpap Izráel bűneit, s kiüzte a pusztába, az áldozati állat vérével pedig engesztelést végzett a szentek szentjében, a bűnbánó ember (sőt az egész nép) átélte, hogy semmit nem tehet üdvösségeért, csupán önvizsgálatot tarthat és legalább egy napon a böjt által és a pénzhajszva felfüggesztésével megszabadulhat a test önzésétől, s így a kegyelmes, bűnbocsátó Isten jelenlétébe kerülhet.

Március 4. vasárnap Böjt 2. vasárnapja (Reminiscere)

Zsolt 35,1-16

„...az ő betegségük idején gyászba öltöttem, böjttel gyötörtem lelkemet...” (13)

A böjti vasárnap alázatos kérése: „Gondolj, Uram, irgalmadra!” (Zsolt 25,6) Az imádkozó ember felismeri, hogy Isten akkor is (önmagából fakadóan) kegyelmes, ha mi hűtlenkednénk. Ezért tudja magát túltenni (ha

nehezen is) az emberi hűtlenségen, amikor a bajban kárörömmel és érzéketlenséggel találkozik olyanok részéről, akikért mély részvétellel és böjttel küzdött azok próbái idején. Jó eljutni az isteni hozzáállásra, arra, hogy akkor is vállaljuk az együttérzést a másikkal, ha elmarad a viszonzás.

Március 5. hétfő **Ezsdrás 8,21-30**

„...böjtöltünk és a mi Istenünkhöz könyörögtünk...és meghallgatott minket.” (23)

Ezsdrás nem kevesebbre vállalkozik, mint hogy újr építse a romba döntött Jeruzsálemet. Erős, ellenséges akarattal találja szembe magát és mégis szégyeli királyi oltalom alá helyezni magát és munkatársait. Inkább böjt és imádság által gyűjt erőt, és az elhatározás lendületet kap.

Március 6. kedd **I Sm 7,1-10**

„...böjtöltek azon a napon és így szóltak ott: Vétkezünk az Úr ellen.” (6)

Hűsz évnek kellett eltelnie egy zsarnoki hatalom igájában nyögve, míg Izrael fiai képesek lettek bálványaitól megszabadulni és kimondani, hogy vétkeztek az Úr ellen. Nem elég keseregni és sóhajtozni. Döntésre van szükségünk. Egyértelmű cselekedetre, életünk megtisztítására, kiürítésére, hogy újra szabadok lehessünk.

Március 7. szerda Eszter böjtje **Eszter 4,9-17**

„böjtöljétek érettem...ha aztán elveszek, hát elveszek.” (16)

Eszter halálos kockázatot vállalva, a törvény tiltása ellenére akar a király elé járulni, hogy közben járhasson halálra ítélt népéért. Olyan sokan szeretnék olcsón megúszni a veszedelmet és képtelen átélni, milyen terhet vállalnak egyesek értünk. Ne feledd: A magányos hősnek is szüksége van erkölcsi támaszra!

Március 8. csütörtök **I Kir 21,1-14**

„Hirdessetek böjtöt...” (9)

A Biblia egyik leginkább gyomorforgató története. Az istenfélő Nábót nem akarja ősei Istentől való örökséget átadni a zsarnoknak. Ekkor a nemzeti katasztrófák idején szokásos gyászt meghirdetve hazaárulással és istentelenséggel vádolják meg hamis tanúk segítségével, hogy elvehessék jogait, sőt életét is. Micsoda gyalázat, amikor a hatalmasok a maguk önző számításait a nemzet sorskérdéseivé teszik! és bűnbakképzésbe kezdenek!

Március 9. péntek **II Sm 12,13-25**

„...böjtölt is...és...a földön feküdt...” (16)

Döntéseink következményeit környezetünk velünk együtt viseli. Dávid házasságtörése miatt ketten meghaltak. Az egyiket ő küldte halálba, a másikat (fiát) megpróbálta a halál kezéből kiragadni. Abban bízott, hogy önsanyargatással ráveheti az élet és halál Urát, hogy változtassa meg döntését. Isten azonban „visszahívhat” bárkit atyai ölelésébe, akit mi itt tartanánk. Az éhségstrájk hiábavaló.

Március 10. szombat **Dániel 9,1-6**

„...orcámat az Úr Istenhez emeltem, hogy keressem őt imádsággal, könyörgéssel, böjtöléssel...” (3)

Dánielt mélyen megviseli népe sorsa. A babiloni fogság Isten büntetése. Dániel, bár megtehetné, nem vonja ki magát a köteles bűnbánat alól. Az Isten „keresés” miatt vonja meg magától a test örömeit. Így tudja talán másokban is (akikért felelősséget érez) felébreszteni a helyes önismeretet és bűnbánatot.

Március 11. vasárnap, Böjt 3. vasárnapja (Okuli)

Lk 9,57-62

„...az ember fiának nincs fejét hova lehajtania.” (58)

„Okuli” üzenete: „szemem állandóan az Úrra néz” (Zsolt 25,15). Vagyis ő a minta. Ha az emberek iránti megmentő szeretet és szolgálat azt kívánja, hogy a legelesettebbekkel való szolidaritás érdekében lemondjunk egyéni kényelmünkről, akkor el kell döntenünk: továbbra is követjük-e a Mestert. Választhatjuk a komfort adta jó közérzetet és csatlakozhatunk Krisztushoz az értelmes lemondás áldásait keresve.

Március 12. hétfő **Mt 9,14-17**

„...elvétektik tőlük a vőlegény, és akkor böjtölni fognak.” (15/b)

A lakodalom idejére minden értelmes ember felfüggeszti a böjtöt, az önsanyargatást. Jézus magát tekinti vőlegénynek és arra figyelmeztet: jelenléte az ünnepi öröm forrását jelenthetné, eltávolítása (megölése) a gyász ideje, amitől nem idegen az evéstől és testi örömtől való tartózkodás. Nagy kérdés, hogy boldogságot vagy búslakodást vált ki belőlünk Jézus „asztaltársasága”.

Március 13. kedd **ApCsel 10,30-33**

„...mind ez óráig böjtöltem...” (30)

Kornélius pogány római katonatiszt „világnézeti válság”-ba kerül. Új lelki hatások érték, s most az igazságot keresve, csakis a lényegre akar összpontosítani. Igen, a Legszenségesebb közelébe kerülve minden,

még szükséges életfunkciók működése is zárójelbe kerülhet. Élet-halál kérdésében kell belső bizonyosságra jutnod. Told félre az étlapot és vedd kezvedbe az örökélet „kenyerét”, Isten ígését.

Március 14. szerda **Mt 4,1-11**

„...negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végre megéhezett.” (2)

Jézus, messiási küldetésének megvalósítására készül. Ahhoz, hogy Isten akarata, üzenete megfelelően átszűrődhessen életén, meg kell „üresítenie” magát. Sportolók a dicsőség érdekében diétáznak és sanyargatják testüket. Mi ezt természetesnek tartjuk. Vajon az Isten imája érdekében vállalt lemondás, a mennyei cél eléréséért nem érdemelné ugyanilyen egyetértést?

Március 15. csütörtök **II. Móz 34,27-28**

„...ott volt az Úrral negyven nap és negyven éjjel: kenyeret nem evett, vizet sem ivott. És felírta a táblákra a szövetség szavait, a tíz parancsolatot.” (28)

A kőbe véshető igazságok megfogalmazása idején háttérbe szorul minden testies igény. Különben nem születnek korokon átívelő, népek gondolkodását meghatározó igék.

Március 16. péntek **Jónás 3,4-10**

„...semmit meg ne kóstoljanak.....térjen meg kiki az ő gonosz útjáról...” (7-8)

Jónás igehirdetése felébreszti az ismert nagyváros lakói, sőt vezetői lelkiismeretét is. Az emberek el akarják kerülni Isten haragját és ítéletét. Ezért kezdenek böjtöt. De felismerik, hogy ez önmagában kevés. Sürgősen megváltoztatják bűnös szokásaikat is és elkötelezik magukat az istenfélő életre.

Március 17. szombat **I. Tim. 4,1-8**

„...a test gyakorlásának kevés haszna van...” (8)

Pál nem a testedzésre, tornagyakorlatokra gondol, hanem arra a tilalmakra épülő öncélú kegyességre, mely a lemondásban látja a lelki élet értelmét. Az élet illő élvezete és a Krisztus-követés öröme (a „kegyesség”) nem egymást kizáró dolgok.

Március 18. vasárnap, Böjt 4. vasárnapja (Laetare)

János 12,20-26

„Ha földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad...” (24)

A „gabonamag böjtje” az önfeláldozás. Nem céltalan mártíromság ez, hanem a másik sikeréért, életéért való, Istennek felkínált önfeladás. Különös, de ebben rejlik a búzaszem jövőjének a titka is.

Március 19. hétfő

Jóel 2,12-17

„Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint, böjtöléssel is, sírással is, keseregéssel is”. (12)

Isten a szív őszinte bűnbánatát (gyászt) vizsgálja, és nem téveszti meg a ruha látványos megszagtatása. Az egyértelmű váltás mindenre kiterjedő változást, feltámadást hozhat. Külsőségek helyett igaz megtérést!

Március 20. kedd

Mt 6,16-18

„...ne az emberek lássák böjtölésedet...” (18)

A böjt – kifelé – ünnep. Nem hivalkodhatunk a mohó világ előtt önsanyargatásunkkal. A böjt nem társadalmi rangot, emberi elismerést, hanem az Istennel való viszonyunk rendezését, a vele való titkos szövetségünk megerősítését szolgálja.

Március 21. szerda

És 58,1-11

„...a böjt, amit én kedvelek...” (6)

Istent, üzenete szerint, nem hatja meg az öncélú böjt. Sőt, mintha zavarná az önsanyargató látványa. Kedveli viszont, ha letörjük az elnyomók bilincseit, tápláljuk, ruházzuk a szükségben levőket és közösséget vállalunk velük. Ez is böjt, és ebben az Úr gyönyörködik.

Március 22. csütörtök

ApCsel 13,2-4

„...szolgáltak az Úrnak és böjtöltek...” (2)

Az első keresztények nem vették félvállról a misszió kérdését. Mikor Barnabást és Saulust (Pált) kiküldték, az útnak indítást közös lelki elmélyülés és önvizsgálat előzte meg. Az együttes böjt azt is jelezte, hogy az ott-hon maradó gyülekezet teljes szívvel fogja támogatni a missziói mezőn munkálkodókat.

Március 23. pénte

Mt 17,14-21

„Ez a ...fajzat... ki nem megy, hanem csak könyörgés és böjtölés által.” (21)

Jézus tanítványai kudarcot vallanak egy ön- és közveszélyes fiúval kapcsolatos gyógyító igyekezetben. A lelki szolgálat nem csak szak- és még kevésbé rutin kérdés. A tanítvány „levegőbeli hatalmasságokkal” kénytelen harcot folytatni. Edzetlen lélekkel szükség-szerűen vereségre van ítélve.

Március 24. szombat

II Kor. 11,23-31

„...Krisztus szolgái gyakorta való böjtölésben...” (23-27)

Pál arra kényszerül, hogy a vele versengő atyafiakkal szemben megvédje apostoli szolgálatát. Azt bizonyítja, hogy semmi áldozattól nem riadt vissza, hogy küldetését: az elveszettek felkutatását, megmentését és gondozását teljesíthesse.

Március 25. vasárnap Böjt 5. vasárnapja (Judica)

Nehémiás 1

„...sirtam és keseregtem napokon át, s böjtöltem és imádkoztam.”(4)

Már régen vége a babiloni fogság büntetésének, de Jeruzsálem mégsem épült újjá s ez jellemzi a nép, sőt az emberek lelkiállapotát is. Nehémiás a távoli, már megszokott jólétben rádöbben, hogy valakinek, akár önfeláldozó módon is, el kell kezdenie a megújítás munkáját. Ezt pedig mindig önmagunkon kell először elvégeznünk...

Március 26. hétfő

V. Móz 8,1-3

„...megsanyargatott téged és megéheztetett...” (3)

Mózes visszatekintve a pusztai vándorlás „egész út”-jára úgy látja, hogy az időnkénti nehézségek nem nélkülözések, hanem próbák voltak. Két okból is. Egyrészt hogy az emberek szembesülhessenek gyarlóságukkal és kishitőségükkel, másrészt, hogy megtanulják: van a testi eledelnél is fontosabb, a mennyei kenyér, Isten igéje, mely táplál földi utunkon.

Március 27. kedd

II. Sámuel 1,1-16

„...nagy zokogással sirtak és böjtöltek mind estéig...” (12)

Elesett az Úr felkentje és odaveszett Dávid legjobb barátja, Jonathán. Ilyen csapás „asztal mellett” elviselhetetlen. Gyász és böjt együtt járnak. Az étel önmagunktól való megvonása egy kicsit osztozás szereteteink halálában.

Március 28.szerda

Dániel 10,5-12

„...az első naptól fogva, hogy szívedet adtad megértésre és sanyargatásra a te Istened előtt, meghallgattattak a te beszédeid.....” (12)

Dánielt mélyen szorongatja népe sorsa. Nem tudhatja, mert ez sokáig nem is szokott kiderülni, hogy Istennél már kész a szabadító döntés. Ami ehhez emberileg szükséges, azt az Úr Dánielben azonnal elkezdte munkálni, attól a pillanattól kezdve, hogy részéről engedelmes nyitottságot és alázatot tapasztalt. Isten figyelmét nem kerüli el a bennünk zajló „lelki mozgás” egyetlen részlete sem.

Március 29. csütörtök

Lukács 18,9-14

„Böjtölök kétszer egy héten...” (12)

A vámszedő nincs versenyben a makulátlanul kegyes, utánozhatatlanul önmegtartóztató farizeussal. Jézusnak (Istennek is) valamiért jobban tetszik a gyarló bűnös primitív önostorozása, mint az öntelt, kegyes önsanyargatása és dicsekvése. A böjt lelki minőséget hoz számunkra, de Isten előtt nem tesz másoknál minőségileg értékesebbé.

Március 30. péntek

Zakariás 7,1-13

„...böjtölvén nékem böjtöltetek-é?” (5/b)

Isten kérdése ez, válaszként a fogságban búslakodók kérdésére: vajon van-e értelme a hetven éven át gyakorolt rendszeres böjtnek.

Istent nem érdekli önsanyargatásunk, ha közben érzéketlenek maradunk a szociális kérdésekben és az igazságosság, a törvény előtti egyenlőség gyakorlásában.

Március 31. szombat

Jeremiás 14,7-14

„Mikor böjtölnék, én meg nem hallgatom kiáltóásokat.” (12)

Hiábavaló a böjt, ha a természeti csapás (gazdasági válság) hamis ígéretek iránti fogékonyság, és az ebből fakadó rossz döntések miatt következett be. Az embereknek felnőtt módon kell mérlegelniük, amikor „prófétáik” könnyű jövőképet varázsolnak eléjük. Ha rosszul választottak, kár Istent böjttel zsarolni. Talán inkább bűnbánatra kellene jutni, visszatérve a realitásokhoz.

(ig)

Ami egy beszámolóból kimaradt

Előző számunkban hírt adtunk az Aliansz Imahét január eleji eseményeiből, amelyből kimaradt Jónás Miklós nyíregyházi lelkész felszólalása a hivatalos megnyitón: A közelmúlt eseményei azonban úgy alakultak – miként az e számunk összeállításából is kiderül –, hogy beszéde (sajnos) a mai napig is időszerű, ezért azt megkésve is érdemes közreadnunk:

„Szeretném még egy kicsit a testvérek figyelmét lekötöni alkalmunkon. Szeverényi János testvérünk egy gondolata ragadott meg. Az mondta, hogy „szeretnék kereszt nélkül élni”. Valóban így van, szeretnék kereszt nélkül élni, menekülünk a kereszt elől, sőt, mondhatjuk: látni sem szeretnék, inkább elfordulunk. Nekem mégis arra kellett gondolnom, még ha tegnap egy kicsit ünneprontó is voltam, amikor imádság előtt elmondtam: milyen nehéz időszakot él meg Magyarországon különösen az a szegény réteg, akik között mi sokat munkálkodunk. Ha ma a szenvedésről volt szó, akkor én mindenkit tovább bátorítok, hogy ma innen hazatérve továbbra is imádkozunk a szenvedőkért. Iklódy László testvérünk említette, hogy a kormány elfogadott egy Egyházi Törvényt, amely sok testvért, felekezetet, mondhatjuk üldözötté tett. Nemcsak a harmadik világban van ma már üldözés, hanem sajnos Magyarországon is.

Ezt a törvényt az Alkotmánybíróság megsemmisítette, majd újra elfogadták ugyanazt a törvényt, mely sajnos (bármennyire fájdalmas nekünk) kirekesztő, és amellyel emberek jogait veszik el. Elvették olyan egyházak, gyülekezetek jogait, amelyek hasonló keretek között szeretnék jogaikat, hitüket gyakorolni, mint azok, amelyek valamilyen okból bekerültek a 14 elfogadott egyház közé. Úgy gondolom, úgy gondoljuk, minden egyháznak és hívőnek ugyanannyi joga van, hogy hasonlóan a többiekhez, egyházi keretek között, nem másodrendű polgárként a hitét megélje.

Egyházunk másodszor is megtámadta az Alkotmánybíróságon ezt a törvénybe, alkotmányba és emberjogi szerző-

désekbe ütköző jogsértő törvényt. Emellett a mai napig kitartunk. Arra gondoltam, hogy amikor az Úr Jézus szenvedett, a tanítványok már a Gecsemáni kertben elfutottak. De az átfórmáló hitet megtapasztaló (amiről egész héten beszélünk), a Krisztus szenvedését látó keresztyének ma nem szaladhatnak el. Ma nem tehetjük, mint egykor a tanítványok, hogy hagyjuk szenvedni („és nem gondoltunk vele”). Ma Isten népének ki kell állnia a „szenedők” mellett, imádságban és más módon is, hogy ne szenvedjenek, hogy egy jogállamban mindenki megkapja azokat a jogokat, amelyek mindenkit megilletnek.

Ma, ha szenvedést látunk, Isten népének nem lenne szabad elszaladnia, még akkor sem, ha mindezeket jobb lenne nem látni. Jobb lenne befogni a fülünket, a szemünket és a szánkat, de a hívő ember ezt nem teheti meg. Arra bátorítok mindenkit, hogy imádkozzunk. Legalább ennyit tegyünk, de ha lehet, akkor mondjuk el mindenkinek, hogy egy olyan hamis törvényt fogadott el a Parlament, ami nem méltó a demokráciához, és azokhoz az emberekhez, akik ebben az országban ÉLNI szeretnének.

Sajnálom, ha újra ünneprontó vagyok, de ez ma egy nagyon fontos kérdés Magyarországon. Több mint 300 felekezet veszteti el egyházi státuszát, és a törvény odáig elmegy, hogy ha önként nem fogják kérni vallási egyesületté nyilvánításukat, akkor az állam elveszi épületeiket, vagyonaikat, elveszi mindazt, amit a gyülekezetek maguk erejéből létrehozottak. Nekünk ez ellen fel kell szólalni.

Egyházunk és velünk hasonlóan sok egyház, nem hajlandó elfogadni ezt az antidemokratikus és jogsértő törvényt, amit a Parlament megalkotott.

Ezért imádkozhatunk, de nemcsak ezért, hanem a mi átfórmáltatásunkért, azért, hogy a feltámadott, a szenvedő Krisztus végezze el bennünk mindezeket is az Ő Lelke által.”

Nyíregyháza, MET kápolna 2012. január 2-án

(Jónás Miklós nyíregyházi lelkész felszólalása az Aliansz Imahét hivatalos megnyitóján.)

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Mennyek királya, üdvözlégy!

A kantáta (jegyzékszám: BWV 182) 1714. március 25-én hangzott el először Weimarban, röviddel azután, hogy a 29 éves Bachot udvari koncertmesternek nevezték ki.

A szöveget, amely a virágvasárnapi evangéliumhoz illeszkedik, avatott költő, Salomon Franck írta. Hangszerelése – a weimari kastélykápolna szűk tere miatt is – kamarazenei: a vonósokon kívül egyetlen furulyát alkalmaz. A négyszólamú kórus alighanem csekély létszámú lehetett, sőt az sem kizárt, hogy csupán négy énekesből állt, mint a *Bach-Consort* következő, ihletett felvételén is: <http://www.youtube.com/watch?v=p3xiZkCVMz0>.

Ünnepélyes, várakozásteli, „a Király közeledtét jelző” zenekari bevezetővel indul a mű.

A 2. tétel szigorúan szerkesztett, kánonszerű kórusfuga (úgynevezett permutációs fuga); ez a zenei szerkezet Bach életművében szinte kizárólag a kantátákban, passiókban jelenik meg. Már az énekszólamok megszólalásának (belépésének) sorrendje is szimbolikus: szoprán-alt-tenor-basszus, vagyis a zene a „mennyei” magasságból ereszkedik fokozatosan alá:

2. Kórus: *Mennyek királya, üdvözlégy, / Hadd legyünk mi is Sionod! / Jöjj hozzánk, / Szívünk tiéd.*

A basszus recitativóját követő három ária a passiótörténettől fokozatosan közelít a jelen felé, a keresztyén ember bizonyágtételéhez:

3. Recitativo: *Lásd, jövök, ahogy a könyvben írva vagyok; / Akaratodat, Istenem, örömmel teljesítem.*

4. Ária (basszus): *Hatalmas szeretet, / Amely téged, Isten nagy Fia, / Dicsőséged trónjától hajtott, / Hogy a világ üdvösségére / Magad áldozatul add, / Véreddel kötelezve el magad.*

Ahogy egykoron a jeruzsálemi bevonuláskor a nép terítette ruháját Jézus elé, úgy kell a hívőnek makulátlan hitét, testét, lelkét, mindenét Krisztusnak felajánlani:

5. Ária (alt): *Vessétek magatokat a Megváltó elé, / Szívek, kik keresztyények vagytok! / Hitetek szeplőtlen ruháját hordjátok / Vele találkozáskor, / A test, az élet, a javak / Legyenek most a Királynak szentelve.*

Az előző két tétellel ellentétben a tenor-ária izgatott, szenvedélyes, ugyanakkor időről időre – gyarló, emberi módon – bátortalanul megtorpan, ezzel is érzékeltet-

Giotto: Bevonulás Jeruzsálembe

ve a választás tétjét, Jézus követése fájdalmas, drámai pillanatokot is tartogat:

6. Ária (tenor): *Jézus, örömmön és bánaton át / Hadd menjek veled! / Kiáltsa bár a világ: „Feszítsd meg!” / Ne hagyj, hogy elfussak, / Uram, keresztes lobogódtól; / Koronát és pálmát itt lelek.*

A korál megzenésítése a szokásostól eltérően nem tömörszerű; a szopránban elhangzó koráldallamot az alsó szólamok elő-imitációi vezetik be. A korálszöveg kezdetben szinte provokatív, érthetetlen összefüggései, szélsőségei az áldozathozatal, a megváltás emberfeletti dimenzióját teszik nyilvánvalóvá:

7. Korál: *Jézus, szenvedésed / Számomra merő öröm, / Sebeid, töviskoronád és szégyened / Szívem legelői; / Lelkem rózsákon jár, / Ha arra gondolok, / A mennyben egy hely / Számunkra általad adatott.*

A jövőidejű zárótétel a passiótörténet Jeruzsáleméből az „örömök Sálemébe”, a mennyei Jeruzsálembe vezet:

8. Kórus: *Hadd menjünk tehát az örömök Sálemébe, / Kisérjük a Királyt a szeretetben és a szenvedésben. / Előttünk megy, / És megnyitja az utat.*

Göncz Zoltán

ÉVFORDULÓK

A biztonság és a béke nagykövete

Kilencven éve, 1922. március 1-jén született Jichák Rabin, izraeli miniszterelnök. A legendás tábornok és Béke Nobel-díjas politikus Jeruzsálemben született, orosz-zsidó bevándorlók gyermekeként. A mezőgazdász végzettségű Rabin az 1948-1949-es izraeli függetlenségi háborúban Jeruzsálem védőinek, a Harel brigádnak az élén állt. Már kora ifjúságában a Moshe Dajan – későbbi hadügyminiszter – vezette Palmach tagja lett, mely a Hagana földalatti mozgalom fegyveres csoportja volt. 1946-ban, illegális tevékenységéért – melyet a második világháború után a brit fenhatóság alá tartozó Palesztinába menekülő zsidók kiszabadítása érdekében végzett – hat hónapra bebörtönözték.

Katonai karrierje felfelé ívelt: 1956-ban, mint az izraeli hadsereg északi parancsnokságának tábornoka, felhívta katonatársait, hogy vezetésével sajátítsák el az ejtőernyős ugrás fortélyait, hogy egy esetleges szárazföldi hadműveletben hasznosítani tudják azt. Bajtársai közül sokan jelentkeztek ejtőernyős kiképzésre, még Slomo Goren, tábori főrabbi is. Stratégiai előrelátása már néhány hónappal később, a szuezi háborúban beigazolódott, amikor az izraeli hadsereg úgy nyerte meg a döntő, szárazföldi csatát a Sínai-félszigeten, hogy a járhatatlan hágókon ejtőernyősöket vetett be.

1964-ben kinevezték vezérkari főnökké, a „hatnapos háború” stratégiai terveinek egyik kidolgozója volt. 1968-tól 1973-ig Washington-i nagykövetségként működött, mely az egyik legfontosabb diplomáciai megbízatásnak számított. 1973 végén a Kneszet, az izraeli parlament munkapárti képviselője lett. 1974-től Golda Meir kormányának munkaügyi minisztereként töltött be tisztséget, majd őt nevezték ki Izrael miniszterelnökévé, miután Golda Meirnek lemondott hivataláról. Miniszterelnöksége idején a nevéhez fűződik az *entebbei akció*, amikor Uganából mentette ki egy palesztinok által eltérített izraeli repülőgép utasait. 1977-ben önként lemondott miniszterelnöki tisztségéről, amikor napvilágra került, hogy felesége bankszámlát nyitott az Egyesült Államokban. Lemondása után a Munkapárt elvesztette a választásokat. A miniszterelnöki székben Simon Peresz követte, de Rabin is aktív részese volt az 1979-ben aláírt Izrael-Egyiptom békeszerződés kidolgozásának.

1984-től védelmi miniszterként vett részt a Munkapárt-Likud nagykoalíciós kormány munkájában.

1985-ben ő terjesztette elő a libanoni csapatkivonásról és a biztonsági övezet kialakításáról szóló javaslatot. Ő nem zárkózott el a palesztinokkal való tárgyalásoktól, de a likudnyik Jichák Samír államfő, a „kemény vonalat” képviselte. Rabin az 1987-ben, a területeken kirobbant palesztin felkelés, az intifáda leverésében az „ésszel, hatalommal és ütlegekkel” való kemény harc útját választotta. 1992-től ismét a Munkapárt vezetője, majd az ország tizenegyedik miniszterelnöke lett. Legfőbb törekvése a biztonság és a béke volt. „Zsidó államot akarunk, nem pedig két nemzetből állót” – mondta.

Rabin bár győzelemorientált katonaember volt, belátta, hogy a konfliktusnak nem lehet katonai megoldása. Ennek értelmében 1993. szeptember 13-án Washingtonban aláírta az elvi megállapodást a palesztin autonómiáról, az addig terroristának minősített Jasszer Arafat PFSZ-vezetővel. A szerződést követő évben Rabin, Arafat és Simon Peresz izraeli külügyminiszter megkapta a Béke Nobel-díjat. Rabin 1994. július 24-én Washingtonban Huszein jordániai királlyal írta alá a két ország között 46 éve fennálló hadiállapot végét jelentő nyilatkozatot, majd októberben a végleges békeszerződést.

1995. szeptember 28-án Rabin, Peresz és Arafat megállapodott a palesztin autonómia kiterjesztéséről szóló békemegállapodásban.

1994. július 24-én szélsőjobbaldali körökben Rabinnak a béke érdekében kompromisszumra képes politikai tevékenysége egyre nagyobb felháborodást váltott ki. 1995. november 4-én, Rabint az oslói megállapodást követő tel-avivi békenagygyűlésén meggyilkolta egy szélsőjobbaldali zsidó merénylő.

Most, születésének századik, mártírhalálának tizenhetik évében álljon itt mementóul és figyelmeztetőül utolsó beszédéből legfontosabb üzenete:

„Hadd mondjam meg nektek, palesztinoknak: arra ítéltettünk, hogy egyazon földön, egyazon országban éljünk. Mi, katonák, akik véresen kerültünk ki számtalan csatából, akiknek szeme előtt haltak meg rokonai és barátai, mi, akik olyan földről jöttünk, ahol a szülők temetik el a gyermekeket, mi, akik harcoltunk ellenetek, palesztinok ellen, most ezt mondjuk nektek, hangosan és érthetően: Elég volt a vérből és a könnyekből! Elég volt!”

Schlesinger Hanna

„... a tiszta igazság és humanizmus barátai”

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc
(1848. március 15. - 1849. október 4.)

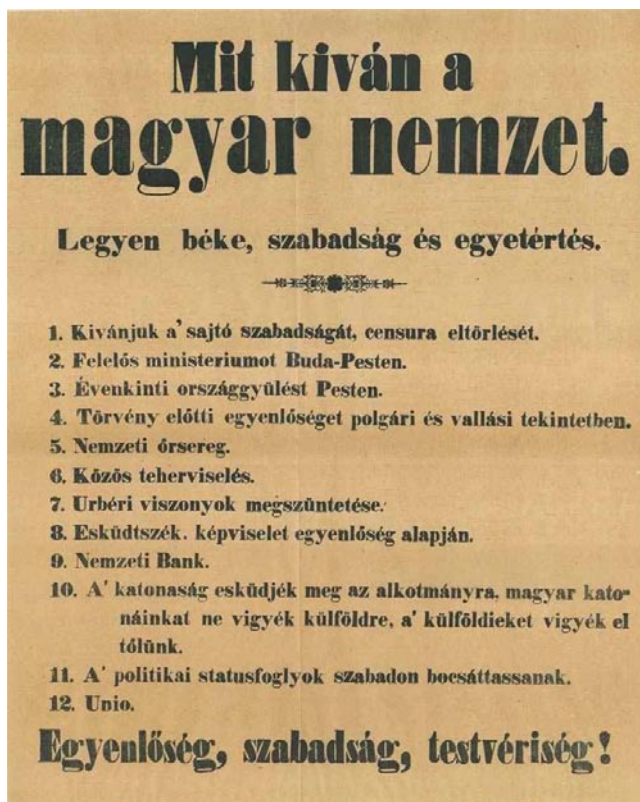
A Habsburg birodalomtól való függetlenségéért vívott 1848–49-es forradalom és szabadságharc Magyarország újkori történetének egyik meghatározó eseménye, a nemzeti identitás egyik alapköve. Társadalmi reformjaival a polgári átalakulás megindítója, önvédelmi harcával a nemzeti mitológia részévé vált. Szerves része volt az 1848-as európai forradalmi hullámnak, azok közül viszont lényegében egyedül jutott el sikeres katonai ellenállásig. Eredményességét mi sem mutatja jobban, mint hogy csak a cári Oroszország beavatkozásával lehetett legyőzni, amelynek soha ekkora hadserege addig nem járt még külföldön. Gyakorlatilag az 1848-49-es harc a magyar nemzet történetének leghíresebb háborús konfliktusa is.

Az alábbiakban a forradalom emléknapijáról, a zsidók szerepvállalásáról olvashatnak, és találnak néhány érdekes korabeli írást is...

1848. március 15. – Így kezdődött...

Aznap korán reggel Petőfi Sándor az ifjúság kávéházába sietett és Vasvári Pált és Bulyovszky Gyulát Jókai Mór lakására hívta, hogy a 12 ponthoz proklamációt szerkesszenek. Petőfi 8 óra körül társaival a Pilvax-kávéházba ment, a kitűzött időre csak hatan jelentek meg. Itt Jókai felolvasta a 12 pontot és a proklamációt. Petőfi elszavalta a *Nemzeti dalt*. Innen mentek a jogi és az orvosi egyetemre, a mérnöki és bölcséleti kar hallgatóihoz. Mindenütt elszavalta Petőfi előző éjjel írt költeményét, a *Nemzeti dalt*, Jókai pedig fölolvasta a 12 kívánatpontot. Végül már nemcsak az ifjúság vette őket nagy tömegben körül, hanem az utcáról is folyamatosan növekvő közönség csatlakozott hozzájuk.

10 óra után a siker és lelkesedés hatása alatt a tömeg Landerer és Heckenast könyvnyomdájához vonult a Hatvani utcába, itt a rend és béke fönntartása céljából Petőfi Sándort, Vasvári Pált, Vidats Jánost és Jókai Mórt küldték be. A nyomdatulajdonos engedett, és a kívánt iratok rögtön németre is lefordítva néhány pillanat múlva ezrével kerültek elő a gyorsajtó alól, melynek példányai egész délig osztattak ki a szakadó eső dacára szüntelen gyülekező közönségnek. Ezek voltak a szabad sajtó első termékei. Délután 3 órakor a Múzeum téren népgyűlést tartottak és a *Nemzeti dal* és proklamáció példányait ezreivel osztogatták; innét az összegyűlt nép a városházára ment, a 12 pont elfogadását sürgetvén. A pontokat Szepessy Ferenc polgármester és a tanács tagjai által aláírták, és Rottenbiller az ablakon át felmutatta a népnek. Rögtön választottak egy rendre ügyelő választmányt,

melynek Petőfi is tagja volt. Délután Zichy Ferenc, a helytartótanács elnöke szabadon bocsátotta Tánácsicsot, akinek kocsiját a nép saját kezeivel vontatta át Budáról a Nemzeti Színház teréig. Itt a színházi aligazgató, Bajza József a betiltott *Bánk bánt* tűzte műsorra. A színészek nemzeti színű kokárdákkal léptek ki a színpadra, Egressy Gábor a *Nemzeti dalt* szavalta, az énekkar énekelte hozzá a Himnuszt és a Szózatot. Végül a Rákóczi-induló hangjai mellett eloszlott a nép. Az állandó választmány azonban reggelig együtt ült.

Március 15-én a bécsi forradalom hírére magyar küldöttség indult a pozsonyi országgyűlésről a császári városba, s közben tört ki Pesten is a forradalom. Március 16-án Bécsbe is eljutott a pesti forradalom híre. Az udvar meghátrált, s kénytelen volt engedni a pozsonyi küldöttség követeléseinek. Hozzájárult március 17-én gróf Batthyány Lajos miniszterelnöki kinevezéséhez. Beleegyezett az önálló magyar kormány megalakulásába. Megígérte, hogy a király szentesíti a reformtörvényeket. A gróf Batthyány Lajos vezetésével megalakuló új kormány már nem a királynak, hanem az ország választott képviselőinek, a magyar országgyűlésnek tartozott felelősséggel. Ezért tehát független, és felelős kormány volt.

Zsidók a szabadságharcban

1848. március 17-én a „magyarországi és erdélyi zsidók képviselője” üdvözölte a magyar forradalmat. Zsidók is részt vettek a megalakuló Közcsendi Bizottmányban és a nemzetőrségben. A gazdag zsidó családok jelentős anyagi támogatással segítették a szabadságharcot. A honvédseregben szolgálatot teljesítő zsidók számát mintegy 20 ezerre becsülték, ami messze számarányuk feletti részvételt jelent. Ennek elismerésképpen tartotta kötelességének a Szemere-kormány és a nemzetgyűlés, hogy a szabadságharc végnapjaiban, 1849. július 28-án Szegeden határozatban mondja ki a zsidók polgári és politikai egyenjogúsítását. E határozat azonban a szabadságharc veresége miatt nem léphetett érvénybe. (Forrás: Wikipédia)

Részlet Petőfi Sándor naplójából

„Az egyetértés, mely eddig kivétel nélkül uralkodott a fővárosban, bomlani kezd. Német polgárok, bevádolnak benneteket a nemzet és az utókor előtt, hogy azt ti bontottátok fel! E kettő ítéljen fölöttetek.

Ők nyilatkoztak először, hogy a nemzetőrségbe magok közé zsidót nem vesznek, és így ők dobtak először sarat március 15-ikének szűz zászlajára! ... avagy nem áll-e azon e jelszó, és nem kiáltottátok-e velünk: Szabadság, egyenlőség, testvériség? Igen, ti velünk kiáltottátok ezt, de – most már látjuk – nem igazságszeretetből, hanem félelemből! ...

Megszüntetek már félni? Ne szűnjetek meg, mert eljött és még nem múlt el a jutalmazásnak és büntetésnek ideje!

Várhattok-e igazságot a magatok részére, ha nem vagytok igazságosak mások iránt?

S miért üldözik ti a zsidókat, hogy meritek őket üldözni itt minálunk? Hullott egy csepp véretek e földre, midőn a hazát szerezték, vagy midőn oltalmazták? nem; ti jött-ment emberek vagytok, alig van köztetek olyan, a ki be tudná bizonyítani csak azt is, hogy első nagyapja itt halt meg, annál kevésbé, hogy itt született. Olyanok voltatok mint az I, midőn bejöttetek, most olyanok vagytok mint az O ... legyen bennetek annyi becsületérzés, hogy ha már nem szeretitek is e nemzetet, melynek földén meghíztatok, legalább ne piszkoljátok azt be!

De legszomorúbb az, hogy nincs olyan gyalázatos ügy, melynek pártfogói, apostolai ne támadnának. Ezen égbekiáltólag igazságtalan zsidóüldözésnek apostola lett néhány zugprókátor, kik most

széltire prédikálnak a zsidók ellen, s a ki az igazság mellett szót emel, arra a megvetendő hamis próféták elég szemtelenek azt kiáltani, hogy a zsidók által meg van vesztegetve. A nyomorúk! nem tudják, vagy nem akarják hinni, hogy ő náluk becsületesebb emberek is vannak, kik nem a szennyes önérdék rab-szolgái, hanem a tiszta igazság és humanismus barátai.”

Pest, március 24. 1848.

Összeállította: I. M.

JÓKAI MÓR: Március 15-dikén

„Talpra magyar! hí a haza!”
Hohó! hát a hatósági
Engedély hová maradt?
Nincs? Hát maradj odahaza,
S ne beszélj ily badarat!
Régen volt a! Már húsz éve. -
Akkor szólt így egy poéta; -
Ki emlékezik e névre?
Petőfinek hitták, vagy mi...
Sok megváltozott azóta:
Jobb lesz annak békét hagyni,
Ami most húsz éve történt
Március 15-dikén.

„Mit kíván a magyar nemzet?”
Ugyan mit kívánna még?!
Hiszen minden kívánsága,
De mind, végrehajtaték!
Mit ad még a magyar nemzet?
Ez a kérdés! - Ki mit mond?
Marad-e még, mit el nem szed
A tizenkét bécsi pont?
Kell-e még néhány millió?
Mondja ki rá az ament
Nem paraplü- ribillió -
De paraplü-parlament
Március 15-dikén.

„Rabok legyünk, vagy szabadok?”
Hát persze, hogy szabadok!
Azért olyat ne írjatok,
Melyért becsukassatok. -
Most húsz éve, egy rab író
Szabadíta ki a nép...
No ez volna még a szép;
Így megsérteni a bírót!
Am e nagy nap emlékére,
Hogy legyen meg ez is hát:
Becsukatunk egy pár évre
Nehány „bal” zsrnalisztát
Március 15-dikén.

„A magyarok Istenére
Esküszünk!” Hohó, barátom!
Tiltja ezt a konkordátum...
A magyar számára nincsen
Külön kiváltságos Isten:
Egy van, és ez római. -
Ez is közös ügy; direkte
Az imádság sem mehet be, -
Csak szent delegáción át
Szabad hozzá szólani.
Hagyja kinn a nációját,
Ki lojális honpolgár:
Csak közös honhoz van jussa.
Pálffy Berti Márcziussa
Jobb tanáccsal is szolgál
Március 15-dikén.

FILLÉRES FŐZÉSI PRAKTIKÁK

FINOMAT – EGÉSZSÉGESET – OLCSÓN

Böjti ételek

A téli nehéz ételek után a szervezetünk szinte már vágyik a könnyebb, „zöldebb” ételekre, a friss salátákra, gyümölcsökre. A húsvétot megelőző böjti időszak jó alkalom arra, hogy megtisztuljunk, felfrissüljünk testben, lélekben és szellemben egyaránt. A böjt minden vallásban megtalálható, a lelki elmélyüléshez vezető legbiztosabb út, de a megsziporodott kilók leadásában, egészségünk karbantartásában, visszanyerésében is hatékony eszköz. Más céllal és máshogyan böjtöl egy mohamedán, egy buddhista, egy keresztény vagy egy zsidó ember. A böjt nem keverendő össze az éhezéssel: lényege, hogy bizonyos ételek (pl. húсок), bizonyos italok (pl. alkohol) nem kerülhetnek a böjtölő asztalára és a gyomrába. A nehéz téli ételek után szívesen ajánljuk Olvasóink figyelmébe az olcsó és finom böjti leveseket, s más könnyű ételeket. Továbbra is várjuk Olvasóink *Finoman – jól – olcsón* rovatunkba szánt receptjavaslatait – a szerkesztőségbe címezve. Feltétel, hogy ezek legalább 3-4 személyre szóljanak és az alapanyag hozzájuk lehetőleg ne lépje túl az ötszáz forintot (természetesen néhány tízes plusz miatt senki nem esik ki a jutalmazásból). A cél, hogy segítsünk magunkon, segítsünk egymáson olyan okos ételkészítési ötletek, javaslatok, receptek közreadásával, amelyekkel ízletes, egészséges étel kerülhet mindannyiunk asztalára – miközben jó néhány forintot is megspórolhatunk.

Hagyományos böjti ételek

CÉKLALEVES

Hozzávalók: 2 kg cékla, 2 sárgarépa, 1 zeller, 2 fej vöröshagyma, rozskenyér, babérlevél, bors, só, cukor, citromlé

Elkészítés: A nyers céklát mosd meg, hámozd meg, majd nagy lyukú reszelőn reszeld le. Önts rá előzőleg felforralt, langyos vizet, annyit, hogy ellepje, és fedd be rozskenyérral. Öt-hat napig hagyd állni meleg helyen, így megsavanyodik. Szűrd le, a levét tedd félre. A sárgarépából, a zellerből, a hagymából néhány babérlevél és pár szem feketebors hozzáadásával főzz zöldséglevest, szűrd át, és add hozzá a cékla erjesztett levét. Sóval, kevés cukorral, citromlével ízesítsd!

CIBERELEVES

Hozzávalók: 1 dl tejföl, 1 dl tej, 4-5 gerezd fokhagyma, fél citrom, 1 evőkanál liszt

Elkészítés: Kb. 1,5 liter vízbe tegyél vágott vagy zúzott fokhagymát, forrald fel. Habard be az egy evőkanál liszttel elkevert tejjel és tejföllel, fél citrom levével, ízesítsd savanykásra, majd kis lángon melegítsd át. Pirított kenyérkocka illik hozzá. tálald!

ZÖLDBORSÓKRÉMLEVES

Hozzávalók: 35 dkg mirelit zöldborsó, 1 nagyobb burgonya, 1 kisebb sárgarépa, 1 kis fej vöröshagyma, 1 gerezd fokhagyma, 1,5 db zöldségleveskocka, 1 csokor petrezselyemzöld, 2 evőkanál tejszín, 1 evőkanál olívaolaj, só, bors

Elkészítése: A krumplit és a többi zöldséget tisztítsd meg, vágd fel (a vöröshagymát és egy gerezd fokhagymát hagyj egészben). A borsót olajon futtasd meg, engeddd fel kb. 8 dl vízzel, add hozzá a leveskockát, a krumplit, az egészben hagyott vöröshagymát és az 1 gerezd fokhagymát. Főzd puhára kis lángon (kb. 20 perc). Vedd ki belőle a vöröshagymát és a fokhagymát, s tegyél félre két-három evőkanál zöldborsót is. A maradékot turmixold össze, add hozzá a tejszínt. Sóval, borssal fűszerezd. Tálaláskor az egészben hagyott zöldborsóval és finomra vágott petrezselyemzölddel díszítsd.

B. A.

BIBLIAI GONDOLATOK

(Folytatás a 4. oldalról.)

Később, a talmudi korban, szárazság ellen vetették be a bölcsek a böjtöt. Egy teljes talmudi traktátus – Táánit – foglalkozik azzal, hogy mikor kezdenek imádkozni, amikor nincs eső, és úgy tűnik, hogy szárazság lesz, mikor hirdetnek böjtöt stb. Voltak bölcsek, akik mint „esőcsinálók” híresültek el, de a böjt – spontán vagy szervezett formában – mindig szerepet játszott ebben.

Még később, a középkorban voltak, akik a böjtökben és önsanyargatásban látták a szellemi felemelkedés biztos eszközét, és a fizikai vágyak elnyomását. Később az ún. moralizálók („muszár”) ideologizálták meg ezeket a nézeteket. A haszidizmus élesen ellenezte ezt; az élet igenlését és örömét hirdette, és a hat hivatalos, kötelező böjten kívül nem kultiválta az önsanyargatást.

Egyének böjtöltek és böjtölnek olykor, amikor rosszat álmodtak („táánit chálom”), vagy ha egy Tóratekeres, vagy tfillin leesik – böjtöl, aki leejtette vagy jelen volt –, de ezeket a böjtöket cedákával (pénzadomány) meg lehet váltani. Voltak, akik az év bizonyos szakában hétfőn és csütörtökön böjtöltek, voltak, akik szombattól szombatig – de ezek mind egyéni, önkéntes böjtök, nem előírtak.

Amikor a második Szentély épülőben volt, küldöttség jött Júdeából Zechárjá (Zakariás) prófétához, azzal a kérdéssel, kell-e még böjtölni a negyedik, ötödik, hetedik és tizedik hónapban (ezek az első Szentély em-

lékére elrendelt böjtök), mivel már épül a második. A próféta válasza (Zechárjá 8. fejezet) az volt, hogy kell; de majdan az igazi és végleges megváltás után a böjt-napokból ünnepnapok lesznek.

A legegyértelműbben Jesája próféta fejezte ki az isteni álláspontot (ha szabad így kifejeznünk magunkat) a böjtökkel kapcsolatban.

Az 58. fejezetben, a néppel folytatott elképzelt vitában, amikor az emberek (kvázi) szemrehányást tesznek Istennek, mondván:

„Miért is böjtölünk, ha te nem látod (vagyis: észre sem veszed); sanyargatjuk magunkat és te tudni sem akarsz róla?”

Ezt válaszolja a próféta Isten nevében:

„Hiszen ti a böjtnapokon is üzleteltek és munkásaitokat hajszojlatok! Hiszen veszekedés és perlekedés közepette böjtöltök... hát ilyen az a böjt, amit én kedvelek...” (Jes 58,3–4)

Miután így jól beolvassuk a kétszínű népek, Jesája azt is megmondja, milyen az a böjt, amit „kedvel” az Örökkévaló:

„Nekem az olyan böjt tetszik (vagy: én azt a böjtöt választom), amelyben letöröd a gonoszság láncait, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden jármot. Ha megosztod az éhessel kenyeredet, és megvendégeled házádban a vándor nincsteleket, ha látsz egy mezítelent, azt betakarod és nem zárkózol el (nélkülöző) rokonod elöl...” (Jes 58,6–7)

Ez a Tóra „szocializmusa”, ez az ideális zsidó böjt.

Naftali Kraus

A VALLÁSOS BÖJTŐL AZ ÖNGYÓGYÍTÓ BÖJTIG

A keresztények két fő böjti időszaka a karácsony előtti advent négy hete és a húsvét előtti negyven nap, ebből a második a szigorúbb. A nagyböjt (az adventtel ellentétben) mozgó időszak, húsvét időpontját a IV. században határozták meg: a tavaszi napéjegyenlőség utáni első holdtöltét követő első vasárnap. A negyvennapos böjt (a Szentírásban a negyvenes szám szent) a középkorban rendkívül szigorú volt, szerdán, pénteken és szombaton csak kenyeret és sót fogyasztottak, napjában egyszer, a jóllakás és a hűvés pedig a többi napokon sem volt megengedett. A katolikus egyházban a II. Vatikáni Zsinat (1962–65) óta már csak a hamvazószerdát, a nagypénteket és a nagyböjti időszak péntekjeit veszik szigorúan, a protestáns egyházak híveikre bízzák az önmegtartóztatást.

Magyarországon ilyenkor nem főztek, sütöttek állati eredetű zsírral; Mindennap csak kétszer ettek: ebédre

levest, böjtös pitét, vacsorára olajos káposztát, savanyú paprikát, diót és mézet. A hagyományos böjti étrendben helyet kapott még sokféle főzelék, aszalt gyümölcs, tojás- és halétel.

Az ókorban Hippokratész (de a keleti Ajurvéda medicina is) valószínűleg nem véletlenül tartotta fontos öngyógyító módszernek a böjtöt, ami a gyógyszerteran fejlődésével azonban háttérbe szorult. A böjtterápiát csak a reneszánsz idejében fedezték fel újra; Paracelsus (1493–1541) a legjobb természetes gyógymódnak tartotta. A hatásosnak bizonyuló módszer különösen a szegény néprétegekben terjedt el. A böjtölés témájában Alexander Paschutin (1845–1901) orosz orvos többek között bizonyította, hogy megfelelő táplálékfelvétel javítja a teljesítményt és a közérzetet. Komolyan foglalkozott a böjt lélektani hatásaival is. A XX. században elterjedt sokféle böjt (léböjt, salátaböjt, tejsavókúra stb.) nem vallási eredetű, hanem egészségügyi szempontok szerint alakult.

(Forrás: mindmegette.hu, bojt.lap.hu)

TÁMOGATÁS

A segítség öröme

Mit jelent az adomány egy tizenkét gyerekes család életében

A békásmegyeri gyülekezet 2011 szeptemberében gyűjtött kb. 65 ezer forintnyi összeget, melyet Iklódy Angéla részére továbbítottak a testvérek. Angéla szociális munkát végez a beregi régióban, azon belül is elsősorban az iskoláinkba járók családjai-ban. Az alábbiakban az ő köszönőlevelét közöljük. Ezen keresztül a kedves Olvasók megismerhetik munkánk egy kicsiny, de rendkívül fontos és jellemző szeletét, valamint megtudhatják, mi lesz a hozánk kerülő adományok sorsa.

Kedves Gyülekezet!

Megköszönve a bizalmat, szeretnék röviden beszámolni arról, hogy a gyülekezettől kapott összeget hogyan, mire használtam fel.

Mivel céladományként kaptam meg, így konkrétan azt a családot támogattam, melyből az egyik kisgyerek az iskolai évnyitó ünnepségen elájult, mert (mint utóbb kiderült) aznap még nem evett.

A család a falu egyik szélső kis utcácskájának legutolsó házában lakik. A szoba-konyhás komfortot csak egy kis sufnyiféleség egészíti ki, így ezen a kb. 45 nm-en él a család apraja-nagyja, összesen tizenhárman.

A házaspár tizenkét gyermekéből tizenegy még velük lakik, csak a legidősebb fiú hagyta el a szülői házat.

A legkisebb gyerek héthónapos, a legidősebb 23 éves. Hét fiú és öt lány van a családban.

Bár többnyire váratlanul érkeztem a családhoz, a porta mindig szépen rendben felseperve fogadott, s bár a lakásbelső meglehetősen zsúfolt, mindig marasztaltak és szívesen láttak otthonukban.

Az apa kosárfonó végzettséggel rendelkezik, az anya nyolc általánost végzett. A nagyobb gyermekek apjukkal eljárva alkalmi munkákkal egészítik ki a család bevételét.

Ügyesek, a metszéshez, farítkításhoz, permetezéshez is értenek, a közeli erdészetnél szoktak idénymunkában dolgozni.

A gyerekek rendszeresen járnak iskolába, óvodába. A családról pozitív véleményük volt a nevelőknek: a gyerekek nyitottak, barátságosak, nincs velük magatartásbeli probléma, és a szülőkkel is jó a kapcsolatuk a nevelőknek.

Ezt a tényt látszik alátámasztani az is, hogy bár ennyire zsúfoltan és komfort nélkül élnek a gyerekek, még sincs velük komoly probléma.

Szándékosan használtam a komoly jelzöt, mert sajnos az, hogy néha (főleg a hónap végén) üres a család tűzhelye, nem kuriózum erre felé.

A gyülekezettől kapott összeget három részre osztva tartós élelmiszert, tisztítószert, pelenkát, édességet vittem a családnak szeptember, november és december hónapban. Az általam vett dolgok az üzletekben kapott blokkról nyomon követhetők. Kétszer vettem egy-egy zsák krumplit (1500ft/zsák) az út mellett áruló kofáktól. Ezekről sajnos nem tudok írásos igazolást adni, de a családtól bármikor megkérdezhető.

A karácsony előtti látogatásom során (szintén adományba kapott) játékokkal, kesztyűkkel, sálakkal egészítettem ki a „szokásos” csomagomat – a gyerekek nagy örömeire.

A család köszönetét küldi általam a gyülekezetnek! Én pedig köszönöm a bizalmat, és azt, hogy a segítség öröme az enyém is lehetett!

2012. január 23.

Iklódy Angi

AKTUÁLIS HÍREK

A MET közgyűlése

Békásmegyeren tartotta egyházunk presbiteri és közgyűlését február 13-15 között. Éppen a közgyűlés első napján döntött a Parlament arról, hogy mely 17 további egyházat veszi fel az állam által elismert egyházak listájára. A MET nem került fel erre a listára sem, s a döntés értelmében egy évig nem is kérvényezhetjük egyházi státuszunk elismertetését. Az összejövétel tárgyát természetesen nagy részben ez a téma, s jövőnk kérdése képezte. Iványi Gábor egyházelnök kijelentette: biztos, hogy Isten nem hagy el bennünket, és nem azért indított el 30 éve, hogy most véget érjen a történetünk. Véleményének aznap (és azóta is) több hazai és nemzetközi sajtóorgánumban hangot adott. A közgyűlés egyhangúlag támogatásáról biztosította az elnököt. Természetesen a küldöttek az egyházunk körzeteiben és különböző intézményeiben végzett munkát is részletesen meg-tárgyalták.

NYÁRI TÁBORAINK

Július 6 (P) - július 13 (P), Hejce: gyerek (8-11) és serdülő (12-14 éves) korosztály

Július 14 (Sz) - július 21 (Sz), Hejce: kisifi (14-19) ifi (20-25 éves) korosztály

Aug 2 (Cs) - 9 (Cs), Hejce: fiatal felnőtt (25 fölött) és családos

Aug 10 (P) - 17 (P), Hejce: zenei tábor

Augusztus 17 (P) - 19 (V), Nyíregyháza: csendes-napok

Részletek következő számunkban, ill. hamarosan a www.metegyhazi.hu oldalon.

Kedves Barátok, Testvérek, Támogatók!

Az évek óta tartó, s az utóbbi időszakban nyílttá vált ellenséges hozzáállás egyházunkat és egyéb intézményeinket illetően anyagilag (is) súlyosan érint bennünket. Talán a sajtóban figyelemmel kísérik küzdelmünket az igazságtalan, súlyosan jog- és alkotmányosértő intézkedésekkel szemben.

Noha a Főváros már 2011 novemberében felmondta szerződését az Oltalom Karitatív Egyesülettel, egyházi kiegészítő támogatást pedig (jelen állás szerint) januártól nem kapunk, munkánkat folytatjuk, amíg csak tudjuk.

Eddig is hálásak voltunk, hogy mindig valahogy megérkezett a segítség (sokszor az utolsó pillanatban).

Kérjük, hogy adója 1%-ával támogassa munkánkat!

Lapunk utolsó oldalán minden szükséges adatot megtalál ehhez.

Köszönjük!

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség

Központi Iroda

Budapest, Dankó u. 11. 1086

Tel.: (06-1)577-05-21, 210-58-36, 577-05-10

Fax.: (06-1) 577-05-14

www.metegyhazi.hu

**Segítse
befizetett adója 1+1 %-val
a legnehezebb helyzetben levőket!
Segítsen, hogy segíthessünk!**

**Egyházunk, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET)
legfőbb céljának**

a legszegényebbek támogatását tartja, amelyet átfogó program és országos hálózat segítségével valósít meg. Segítő tevékenységeink hatóköre működésünk harminc éve alatt már túllépte Budapest határait, egyre inkább kiterjedve az egész országra, számos olyan településre, ahol halmozottan hátrányos helyzetű emberek élnek, mélyszegénységben – nyomorban.

A közösség által alapított

Oltalom Karitatív Egyesület

**támogatásával – híveink adományaiból, külföldi szervezetek támogatásaiból –
alakítottuk ki Budapesten, a Józsefvárosban:**

- az Oltalom hajléktalanszállót, a „Fűtött utcát”,
- mellette kórházat is létesítettünk a beteg,
- és több szociális otthont az idős, kiszolgáltatott emberek számára,
- megalakítottuk a **Wesley János Lelkészképző Főiskolát**, ahol felekezetre való tekintet nélkül bárki tanulhat teológiát vagy szociális munkát és ma már számos más, piacképes szakmát is,
- itt óvodát is létesítettünk a hajléktalanok gyerekei számára.

Egyházunk kötelékében és a szervezeteinkben dolgozók több ezer nincstelen embert segítenek Budapesten és immár az egész országban. Testvérközösségünknek mély meggyőződése, hogy a szegénységből csak a tanulás emelheti ki az embereket, ezért legfontosabb teendőink közé tartozik, hogy

- a gyerekeiket óvodába, iskolába segítsük,
- szakmát adjunk a kezükbe – tanulmányaik idején pedig az **egyénre szabott segítség eszközeivel, lehetőségeivel élve** folyamatosan törődünk velük, nem engedve elsüllyedni őket a kilátástalanság és a reménytelenség mocsarában.

Jelenleg az ország 14 településén teremtettünk óvodát, általános iskolát és szakmunkásképzőt, olyan szakmák tanításával, amelyek az adott régióban hiányoznak, szükségesek – így nemcsak szakmunkás-bizonyítványt kapnak az iskoláinkban végzett fiatalok, hanem döntő többségük megélhetést biztosító, családalapítást segítő munkahelyhez is jut.

Miként folyamatosan bővülő **egészségügyi, szociális és oktatási** intézményeink szerte az országban ugyancsak több száz embernek nyújtanak munkalehetőséget és a kilátástalanság elől menedéket.

Ha munkánkat támogatandónak tartja és befizetett adója 1+1 %-át egyházunknak ajánlja fel, a rendelkező nyilatkozatot a következőképpen kell kitöltenie:

A kedvezményezett neve: **Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség**

A kedvezményezett technikai száma: **0444**

A kedvezményezett egyesület neve: **Oltalom Karitatív Egyesület**

A kedvezményezett adószáma: **19010409-1-42**

***Támogatását köszönettel fogadjuk:
Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség***